

Antanas Rūslys

VIEŠNAGĖ
MARSE

7-nių paveikslų pjesė-svajonė
vaikams

1961

ANTANAS PŪSLYS

V I E Š N A G Į

M A R S E

(tarp tikrovės ir svaijonių)

7-nių paveikslų pjesė - svaijonė vaikams

V E I K E J A I

1. Mikutis	- tévų išpaikintas, savanaudis, ydin-gas berniukas - moksleivis.	
2. Marytė	- moksleivė mergaitė, kiek išpaikusi.	
3. Sauliukas	- našlės sunelis, gabus berniukas.	
4. Alpukas	}	- moksleiviai - pionieriai, dori, su-manūs, ryžtingi, drąsūs vaikai.
5. Gintukas		
6. Laimutė		
7. Rasele		
8. Profesorius	- tarplanetinės raketos kūrėjas	
9. Miunhauzenas	- baronas, neįtikėtinų nuotykių herojus.	
10. Pinokis	- medinis berniukštis - knyginis herojus.	

Margo vaikai

11. Džoradis	- pilkaveidis	berniukai
12. Leenidis	- rausvaveidis	
13. Konvalė	- pilkaveidė	mergaitės
14. Marijanė	- rausvaveidė	
-

- 3 -

PIRMAS PAVEIKSLAS

Scenovaiždis

Gražus skveras miesto aikštėje: žalumynai, takeliai, žydinėios rožės. Keletas lauko suolių. Scenos gilumoje paminklas Leninui, su iškelta į viršų ranka, dar toliau - miesto namų kontūrai. Tylus vakaras. Gražus žvaigždėtas dangus.

Uždangai pakilus, ant vieno suoliuke sėdi Gintukas su Sauliuku, o ant kito Laimutė. Visi jie žiuri į žvaigždes, svajoja.

LAIMUTĖ. Koks puikus vakaras ir koksai žavingas dangus... O žvaigždutes tik tai mirga, tarytum bitutes pievoje ant gėlių...

GINTUKAS. Kai mes paskutinį kartą su téte skridome lėktuvu, buvo irgi tokis puikus vakaras... O ar žinot, vaikai, kad man téte dažnai ir vairuoti pačiam leidžia?!

LAIMUTĖ. Gera tau, Gintuk, kad tavo téte lakūnas, tai pa-skraidyt gauni!.. Aš irgi kartais svajoju: et, kad taip pakilus aukštai, aukštai ir lėkti, vis lėkti iki žvaigždių!..

SAULIUKAS. Ne visa tai žvaigždės, kur spindi danguje. Ju tarpe yra ir užgesusių žvaigždių - planetų, sakysim, tokių, kaip mūsų žemė.

LAIMUTĖ. (Nepatenkinta) Ale aš ir pati žinau, kad taip yra, bet žvaigždėmis vadinti visus dangaus švietylus man labiau patinka - daug poetiškiau.

SAULIUKAS. Nežinejau te. Na, aš labai atsiprašau, Laimute, kad save prozaikais samprotavimais tave poetišką širdele užgavau!

LAIMUTĖ. Ale, nesišaipyk! Kas nemoka svajoti, tas nesukurs nieko naujo - pagens po laiko ir štai, po viskam!

(Tuo tarpu atbėga Marytė, rankoje laikydama kažkoki žurnala, o iš paskos vejas Mikutis, kuris, ją prisivijęs, iškimbė į kaseles).

MARYTĖ. (Šaukia) Aiii, liaukis tu, drambly, plaukus nurauši!

MIKUTIS. (Uždusęs) Atiduok! Greičiau atiduok žurnalą! Juk tai mano - už jį aš pinigus mokėjau.

MARYTĖ. Fui, beširdis koks! Vos kasų nenurovė. Še, imk jau tu savo žurnalą - imk... (Atiduoda) Ačiū tik pavartyti nerejau, piešinių, nuotraukų pasižiūrėti...

MIKUTIS. Dar ko įsigeidė, kad aš, pinigus už jį mokėjosi, pirmiau jai duosiau pažiūrėti - pašnypšt man teks naujovė...

MARYTĖ. (Kreipdamasi į sėdinčius vaikus) Tai apie ką taip svajojate, vaikai, žvilgsnius į dangų iрémę?

LAIMUTĖ. Sėskis čia, greta manės - pati pasvajesi ir išgiresi mūsų svajones...

SAULIUKAS. Žiūrek, Gintuk, antai, ten kaireje (rodo su pirštu) tas švietylas - tai Marsas. Mokslininkai spėja, kad ant jo tikrai gyvybė esanti. Ką gali žinoti, gal ten rastume ir aukštesnio išsivystymo gyvybių, sakysim, visiškai panašių į žmones?..

LAIMUTĖ. Ach, kaip idomu būtų skristi į neištirtą planetą, į naują svajonių šalį... Žvaigždės tik šmékšioja pro akis, lyg kelrodžiai ženkli kokie, o mes tik lekiame, tik skrendam.. O ten gal būt nuostabių žmonių atrastume, susidraugautume su jais... *pamiltume...*

SINTUKAS. Ot, kad taip mums pirmiesiens į kokią planetą, po šimts dilių, až Tai būtų bent įvykis - visą gyvenimą turėtumėm ką prisiminti!..

MIKUTIS. Pašnypšt, tos jūsų svajonės, apie pirmenybę! Pavėlavote gimti. Jurijus Gagarinas pats pirmas kosminės erdves praskriejo...

SINTUKAS. Mes už tave ne blogiau tą žinem. Na, ir kas iš to, kad praskriejo? Bene jau mums neliko apie ką pasvapoti, ar į ką veržtis. Turėk tik ryžte, sumanumo ir drąsos, po šimts dilių, o aukštumų ar žvaigždžių visiems pakaks, kas tiktais panorės jas siekti.

LAIMUTĖ. Teisingai pasakyta! Ale, ką tas Mikutis - žemės kurmis - išmano apie drąsius polėkius ir svajas? Jo svajonės toliau pyragaičio su obuoliais, ar ledų porcijos nesiekia. (Vaikai nusijuokia).

MIKUTIS. Pašnypšt man tave kritika! Per mažai tu mane dar pažisti, kad taip kalbi. Aš, gal būt, dažnau už tave pagalvoju apie Marsą ar kitas planetas ir kad būtų gera į ten nuskrasti. Tikriausiai, ten daug vertingų dalykų galima būtų atrasti. O drąsos tai man pakaktų.

MARYTĖ. Įdomu būtų žinoti, kas tie vertingi dalykai, kurie Mikutį taip vilioja?

MIKUTIS. Oč, kvaila šarka, nesupranta! Tikriausiai, ten aukso ar brangakmenių pilna, kolei kiti jų dar neišrankioje. O, be to, ir iš vietinių gyventojų galima būtų juos išvilioti.

SINTUKAS. Cha, cha, cha, cha... Pasirodo, kad tu, Mikuti, net keliais šimtmiečiais pavėlavai ginti. Konkvistadorių laikais seniai jau praėjo, ir žmonija i juos jau negriš, nevajok!..

MARYTĖ. Štai kokios savanaudiškos svajonės, pasirodo, makau lėj jo kuriasi!

LAIMUTĖ. Tu, Mikuti, kažkoks atsilikėlis, pasirodo, esi. Tarybų šalyje juk gyvenam, tai pas mus visokioms gerybėms vi-sai kitoks jau matas, negu, sakysim, kapitalistinėse šalyse.

MIKUTIS. Pašnypšt man jūsų pastabos! O ką, ar manote, kad auksas dabar visiškai vertės jau neturi? Mano tėtė dažnai sako: -Turėk tik auksą daug, tai ir nuo paties vėlinio atsipirksi... ir ką norėsi nusipirkxi.

VAIKAI. Cha, cha, cha, cha... Tikras gyvenimo stplaiša tas Mikutis! Toks, matyt, ir je tėtė šikšnosparnis, kaip ir jis patgai."

(Atbēga Rasele laikraščiu rankoje nešina ir pamačiusi savo draugus, šaukia)

RASELĖ. Ei, vaikai, dēmesie! Nepaprasta naujiena! Pasaulinio masto īvykis. Skaitykite štai pranešimą!

SAULIUKAS. Iš kur tu ištraukei tą laikraštį? Ar šviežias jis?

RASELĖ. Štai, ūrėkit, šios dienos data. Man jis davė kažkoks napūstamas pilietis. Apsirėdės jis kažkaip keistai, lyg koks senovinis generolas. -Še, imk, šitą laikraštį, - sako jis mažyte! Aš manau, kad tai turėtų būti ir jums, pionieriams, įdomu. Skaitykite štai šitą pranešimą,- ir nurodės, kurioje vietoje, nuejo... Ogi paskaičiau ir savo kailijoje netilpstai!

(Scenos gilumoje praeina Minhauzenas su Pinokiu, tačiau vaikai jį nepastebi.)

GINTUKAS. Na, tai rečyk greičiau, kur tas pranešimas, po šimts dilgių, arba, dar geriau, pati jį perskaityk!

(Ateina Alpukas ir įsimaišo į būri vaikų, apsupusiu Rasele)

LAIMUTĖ. Tiktais balsiai ir neskubėdama skaityk!

RASELĖ. (Skaito) "Šiandien ižymusis mokslininkas, tarplanetinės raketos konstruktorius, profesorius Žygimantas Stankūnas baigė visus bandomuosius tyrimus su gyvomis būtybėmis ir žmonėmis, kosminio skridimo sąlygomis. Pasiekti rezultatai užtikrina, visiškai be pavojaus gyvybei ir sveikatai, atlikti skridimą į bet kurią saulės sistemos planetą, ne tiktais suaugusius, bet net ir vaikus (kartoja) net ir vaikus..."

(Alpukas džiaugsmingai pertraukia)

ALPUKAS. Čemeris kur griebtu, tai bus dalykėlis! Draugai, agi, vadinas ir mes galėsime skristi.

SAULIUKAS. Dar klausimas: ar tave kas leis?

ALPUKAS. Ką? Ar manai, kad manęs tėveliai neleis?

SAULIUKAS. Ne tėveliai, nagi tas profesorius, akademikas.

ALPUKAS. Agi tas profesorius tai kaip tik ir yra mano senelis, vadinas, tėvelio tėvas.

SAULIUKAS. Aa, tada - kas kita... Pavydžiu tau, Alpuk!

ALPUKAS. (Atsako lyg suaugęs) Agi, pavydas - tai praesities atgyvenęs, su juo kovetė reikia...

LAIMUTĖ. Laimingas tu, Alpukai! Galėsi grežeti Marge įdomybiems.

ALPUKAS. Jeigu tik panorėsite ir nebijo site skristi, galėsite ir jūs pamatyti tas įdomybes.

VAIKAI. (Nustebinti ir pradžiuginti) "Kaip?" "Kokių būdu, po šimts dilgių?" "Kai aš, tai nebijočiau". "Ir aš!"

ALPUKAS. Draugai, agi, man gimė puiki mintis, - na, planas kad jį čemeris, jeigu jau norite moksliskai. Ir aš manau, kad mes, net visi, galėsime kartu tenai skristi.

VAIKAI. "Sakyk greičiau!" "Dėstyk, kas per planas!" "Nežaisk mūsų kantrybe!"

LAIMUTĖ. Ale, palaukit, vaikai! Pirmiausia, reikia baigt skaityti pranešimą, o tada apie planą. Gal tas skridimas dar ne tuo j bus vykdomas, tai iki tol visi mūsų planai pasens...

GINTUKAS. Ne juokaukit, vaikai, po šimts dilgių! Dalykas labai įdomus, ir, reikia sakyt, gana rimtas! Rasele, baik skaityti tą pranešimą!

RASELĖ. (Skaito) ... Ši raketa bus varoma saulės energijoje ir galės skristi šviesos sklidimo greičiu, todėl bet kurie astronominiai nuostoliai bus lengvai ir greitai įveikiami. Pirmasis skridimo maršrutas numatyta ši Šeštadienį, į planetą Marsą. Raketa jau pilnai paruošta startui, stovi aikštėje prie konstruktoriaus vilos. Laukiama pirmųjų drąsuolių.

SAULIUKAS. (Giliai atsidusęs) Tai, vadinas, jau ryt vakerė laimingieji išskris susipažinti su nauja planeta!..

ALPUKAS. Nenusiminkit, vaikai, agi, gal dar ir jūs galėsite skristi, jeigu pavyks įgyvendinti mano sumanymą.

GINTUKAS. Kaip? Kokiu būdu? Pasakok, Alpuk, savo sumanymą, po šimts dilgių gana tau tampti guma!

ALPUKAS. Agi, mano sumanymas teks: reikia mums nusipirkti gelių ir nedelsiant, vykti pas profesorių, mano senelį. Jeigu mes pirmieji pasveikinsime jį su moksliniu atradimiu pergale, tai, reikia tikėtis, jis neatsakys mums ir pirmieji skristi. Žinoma, jeigu tik sugebėsime jam patikti.

RASELĖ. Gelių tai ir pirkti nereikės – aš iš savo darželio visokiausią galésiu atnešti.

ALPUKAS. O ką, ar ir tu, Rasele, svajoji kartu su mumis skristi? Agi, ar nebijo si tik? Čemeris kur griebtu, čia tau ne "Pobieda" pasivažinėti, čia reikia vyriškos drąses!..

RASELĖ. (Leižeidusi) Bene aš iš kitokie molie nudrebta, neg tu, kad turešiau daugiau už tave bijoti? Ne sididžiuok tu gavo kelnėm – ištvermės tau trūksta!

LAIMUTĖ. Ale, aš abejoju, ar sutiks teks ižymus žmogus su mumis ir kalbėti? Jis gal griežtas koks – pravarys mus, nedavęs ne išsižioti?

GINTUKAS. Niekai, jeigu jau pralauimėti, tai geriau drąsmu, negu baimu. Reikiu pabandyti, po šimts dilgių, gal pavyks?!

RASELĖ. Tai ir nedelskim, negaišinkim veltui laiko įvairiaus spėliųjimais. Visuomet: kas pirmesnis - tas geresnis! Visa bėda, kad adresas dar jo nežinom ...

ALPUKAS. Adresą tai aš gerai žinau: Technikos prospektas 4a. Tik tai perspėju jus, draugai, kad mano senelis labai pastabus ir reiklus - turime jo akyse pasirodyti tvarkingi, švarūs ir žvalūs, tada gal ir laimėsime.

SINTUKAS. Šiandien, žinoma, jau vėlu - netinka naktį brautis. Tokiu atveju, skiratykimos dabar į namus, o rytoj rytą, punkt 7-tą valandą, visi būrelio narai, pasirėdę pionieriškai susirinkime čia, o toliau autobusu...

LAIMUTĖ. Ale, ^{draugais} apie sveikinimė tekštą ar kas pagalvojet? ~~draugai~~? Labai svarbu gražiai pasveikinti.

SINTUKAS. Tekštą tai jau tau, Laimute, teks sukūrti, tu, juk, mūsų poetė, po šimts dilių, skaitaisi, - tai pavirpink save lyra...

ALPUKAS. Rasele, agi, tu geliu, kad jas čėmeris, tik nepamiršk!

VAIKAI. (Skirstydamiesi) "Tai iki pasimatymo, draugai;" "Iki!" "Iki!" ...

Uždanga

ANTRAS PAVEIKSLAS

Sceno vaizdis

Aikštėlė - kiemas, priešais vilą, kur gyvena profesorius, tarplanetinės raketos konstruktorius. Scenoje matoma tik dalis šitos vilos su įeinamociomis durimis ir šalia lango, nes kitą dalį užstoja žviltganti raketa. Ji gali būti ir ne visa matoma, o tik apatinė jos dalis. Nuc viles į kairę - sodelis-daržas, aptvertas medine tvorele su varteliais.

Uždangai pakilus, scena dar tuščia. Netrukus pasigirsta vaikų klegesys - čia atvyksta pionieriai, entuziastai skristi į Marsą. Jų širdys kupinos drasių svajonių ir, kartu, abejonių ar leis profesorius pirmiesiems jiems skristi? Priešakyje žygiuoja Alpukas su Rasele, o už jų Gintukas ir Laimutė su gėlėmis.

ALPUKAS. (Paspaudžia durų skambutį ir klausosi). Tyla. Jo kių žingsnių negirdėti!.

LAIMUTĖ. Tu, Alpuk, geriau nuspausk skambutį, - gal neužgirdo?

ALPUKAS. Matyt, namuose nieko nera. Čemeris kur griebtu, kaip nesiseka? (Tuo tarpu iš sodelio išeina profesorius, prisijusęs mėlyna darbo prijuoste ir su kauptuku rankose).

PROFESORIUS. Ką aš matau? (Vaikai krūpteli dėl netikėtumo, nes jų dėmesys buvo sukauptas tik į duris) Štai, ir svečių pats mane atsilankė. Ko jūs ieškote, vaikučiai? Kokiu reikalui?

LAIMUTĖ. (Palaikiusi profesorių kuo kitu) Mes norime kalbėti su pačiu akademiku ir garsiu išradėju, tarplanetinės raketos kūrėju, profesoriūm Stankūnu.

PROFESORIUS. (Nusišypsėjęs) O-cho, cho! - su kokių ilgu titulu, tasai jūsų ieškomasis! (Skubiai nusiima žiurštą ir, padaręs rimtą grimą, prisistato). Būsime pažištami! Aš ir esu tas profesorius, kurio jūs ieškote! Kuo galiu būti jums naudingas, šaunieji pionieriai? (Vaikai, apstulbinti tokio netikėtumo, pakrinka, bet pagaliau Rasele išeina į priekį ir pradeklamuoja).

RASELĖ. Pasveikint mes norim šaunų mokslo vyrą,
Gigantišką kraitę, kurs mokslui sukrovę,
Kurs visą gyvenimą ieškojimams skyrės -
Žmonijos svajones įvykdė tikrovėj...

(Raselė grįžta, dabar i jos vietą stoja Laimutė)

LAIMUTĖ. Darbai jūs vaisingi, lyg kelrodžiai šviečia,
Jie pina tėvynei žvaigždėtą vainiką -
Pagauti te džiaugsmo, jauni leniniečiai,
Kukliomis gélémis, pagerbt jus atvykom!

(Iteikia gėles ir pasitraukia, i jos vietą stoja Gintukas.)

GINTUKAS. Mus riša su jumis jaunų giminystė -
Nesunku troškimus jums bus mūs atspėti:
Tos pačios liepsnelės, kur jūs širdy vystės
Ir mus gundo ryžtis, kovoti, laimeti...

(Dabar išeina i priekį Alpukas, laikydamas prieš gave puošniai apipavidalintą adresą).

ALPUKAS. Mes, N... mieste 9-tosios vidurinės mokyklos pionierių, drąsiųjų entuziastų, skridimams į kosmosines erdves, būrelis, turime garbės i teikti šią adresą Jūsų mokslinių tyrimų pergalei atžymėti. (Iteikia adresą).

PROFESORIUS. Šaunieji pioneriai! Mane iki sielos gelmių sujaudino jūsų dėmesys mano kukliems atsiekimams mokslo, išradimų svityje. Atminkit, vaikušiai, kač tas nuopelnas priklauso ne man vienam, o visai mūsų veržliai, didvyriškai liaudžiai... Žinoma, ir aš pat kartu su jumis džiaugiuosi, kad man pavyko mūsų tėvynei padovanoti šią plieninių sakaletą (rodo į raketą), kuris gali nunešti jus į bet kokią planetą, kuri tik sukasi aplink mūsų motinę - saulę. Jūs esate pirmieji, kurie taip jautriai, įspūdingai, mane pasveikinate.

ALPUKAS. (Iš nekantrumo pertraukdamas profesorių) Ir todėl norime, norime... (susijaudinęs nutyla).

PROFESORIUS. Ko norite? Sakykite, vaikušiai, nesivaržykite!

LAIMUTĖ. ... Ir todėl norime būti pirmaciais keleiviais į Marsą!

PROFESORIUS. (Kiek pamastęs) Na, ką gi ! Mūsų raketą atliko visus bandymus ir pilnai saugi net ir tokiam keleiviam, kaip jūs. Skryskite - leisiu, tik, žinoma, jeigu pasirodysite verti to pasitikėjimo ir garbės. Be to, ar atsiras iš jūsų

toks, kuris sugebėtų sėkmingai vairuoti raketą?

VAIKAI. "Och, profesoriau, mūsų štai, Gintukas, tai tikras specas!" "Jis pats yra daug skraidęs ir net vairavęs lėktuvą, tėvo kontroliuojamas". "O techniką, mechanizmus kaip jis gerai pažista!"

PROFESORIUS. (Linksmai) Gana jau - užtenka; pagaliau, iškinot mane! Valdymo pultai mūsų raketoje kompleksiškai sujungti ir automatizuoti, taip kad kiekvienas, bent kiek sumanus vaikutis galės sėkmingai vairuoti. Tuo jau aš patikrinsiu jūsų gabumus, orientaciją, na kartu, taip sakant, ir jūsų fizinius davinius. Sekite paskui mane! (iveda vaikus į raketą. Dabar pasigirsta mechanizmų burzgimas ir pro raketos langelius įvairių spalvių šviesų žaidimas. Šiuo metu čia atvyksta Mikutis su Sauliuku, abu jie turi šiek tiek išorinį panašumą tarp savęs. Su jais ir Marytė ateina.)

SAULIUKAS. Gerai, kad aš adresą atsiminiau, tai suradome pagaliau...

MIKUTIS. (Dairosi) Ale, knurgi jie būtų, kad niekur nematyti?

MARYTĖ. (Pastebėjusi šviesas raketoje) Jie, matyt, tehai, vi duje, žiurekit tik, kas ten darosi?!

(Netrukus iš raketos išeina profesorius su grupe vaikų.)

PROFESORIUS. (Tęsia pokalbi) ... Tokiai atsakingai kelionei garbingai atlikti, nepakanka vien tik jūsų tévelių sutikimo. Reikiā dar drąsos, ištvermės ir, svarbiausia, sąmoningos disciplinos ar žinote kas tai yra sąmoninga disciplina? (Pats atsako) Sąmoninga disciplina - tai yra besąlygiškas pildymas visų įsakymų ir mandagumo taisyklių, visur kur ir visados, nežiūrint kas matė jus, ar nemato. Ar pasižadate būti disciplinuotais ir mandagiais?

VAIKAI. "Pasižadam!" "Pionieriai juk esam".

PROFESORIUS. A-ha, a-ha ... Gerai! Taigi, būkite visuomet disciplinuoti! Kaip akies vyzdi saugokite mūsų šalies garbę! Vyrauja hipotezė /ir aš pats asmeniškai esu tuo įsitikintas/, kad ir Marse egzistuoja gyvos, protaujančios būtybės, gal būt, net vien iš kai panasios į žmones...

VAIKAI. (Judeisiais reiškia džiaugsmą). "Tai bus idomu su jais susitikti, po šimts dilgių!" "Galėsime su jais susidrauganti, pažiastis!" "O paskui per radijo bangas juos pasveikinti"...

PROFESORIUS. Isidėmėkit, kad tai yra kol kas tik - hipotezė. Na, ar žinote, vaikai, ką tai reiškia žodis "hipotezė"?

SAULIUKAS. (Skubiai atsako) Hipotezė, tai yra spėjimas, pagrįstas moksliniaiems samprotavimais.

PROFESORIUS. Bravo! Puikiai atsakei, berniuk! Kaip tavo vardas? (Sauliukas pasako savo vardu) Aha, aha, gerai! Taigi hipotezė - tai tik spėjimas, o spėjimas, juk, ne visuomet pasitvirtinti gali. Vot, kai jūs nuvyksite ten, ir savo akimis viską pamatysite, o paskiau aprašysit, atpašakosit, dar, pagal galimybę, daiktinių pavyzdžių iš ten parvešite, mokslos tada galės daug daugiau ir tikslesnių išvadų padaryti. Ar pasižadate šiuos mano pageidavimus išpildyti?

VAIKAI. "Pasižadam!" "Agi, ką galėsim - tai fotografuosim" "Parinksime mineralų ir augmenijos kolekciją". "Papasakosim, aprašysim!"

MIKUTIS. Tatai pašnypšt tik, tas bus visai nesunku!

PROFESORIUS. Labai gerai, kad pasižadate, bet reikės ir ištęsti!

MIKUTIS. Gerbiama profesoriai, tatai mes truputį pavėlavom atvykti, bet ir mes norėtume skristi į Marsą.

PROFESORIUS. Labai negeras dalykas, bet kur ir bet kada vėlueti. Mūsų liaudis tekiu atveju sako: "Ankstyvoji paukštė dantis rakinėja, o velyvoji akis krapština". Aš jau šiuos vaikučius-pionierius išegzaminavau - patikrinau jų sugebėjimus ir jiems leisiu skristi. (Kai kurie vaikai nenustygsta vietoje iš džiaugsmo).

MIKUTIS. Bet, draugas profesoriai, gal jūsų raketoje būtu vietas ir dėl mūsų (pasitaiso) dar ir dėl manęs?..

PROFESORIUS. Mūsų raketoje yra vietas septyniems suaugusiams žmonėms, - taigi vietas pakankamai. Bet skristi leisiu tiktais gabiemis, išbandytimiems, disciplinuotiems vaikučiams, kad jie ten nuvykę nepadarytų gėdos mūsų šaliai.

SAULIUKAS. Taigi ir mus prašom išbandyti, gerbiamas profesoriai!

PROFESORIUS. Na, ką gi? I vieną klausiną tu, Sauliuk, man labai gerai atsakei, dabar teks patenkinti šį jūsų prašym (kreipdamasis į Mikutį) O kaip tavo vardas, berniuk?

MIKUTIS. (Atsako) Mikutis.

PROFESORIUS. Na, atsakyk, man, Mikuti, koks mokslininkas sukurė genialią teoriją apie kosminiu skridimų galimumus, kurios pagrindais remdamiesi dabar tarybiniai žmonės sekmingai įgyvendina kosmines keliones?

MIKUTIS. Tai buvo ... tai buvo... (mirksi ir dairesi į draugus, tuo tarpu Marytę, pirštu rašydama ore ir žodžiais, pašinėdomis stengiasi Mikučiui padėti. Mikutis kai ką nugirdės atsako ... tai buvo garsus rusų mokslininkas ... Eduardas ... Ne, ne apsirikau, ne Eduardas, bet Eduardovišius Bol..., Bol..., Ciol..., Ciol... (profesorius dabar pastebi Marytės pastangas pagalbetti Mikučiui ir nutraukia).

PROFESORIUS. Gana! Užtenka jums abiems vargintis! Nemegsti aš tingirių bei apsileidelių atstovų, nei jų sėbrų - suflerų - pašnibždevų. Judu (parodo į Mikutį ir Marytę) iškritate iš kandidatų, skristi į Marsą, saraše. (Kreipiasi į Sauliuką) O tu, berniuk, į tą patį klausimą atsakyk taip, kaip dera pavyzdingam mokinui ir - laimėsi bilietą.

SAULIUKAS. Kosmonautikai, kurią dabar tarybiniai mokslininkai išvystė ir praktiškai įgyvendina, pagrindus padėjo genialusis rusų mokslininkas profesorius Felikzas Eduardovičius Cielkovskis.

PROFESORIUS. (Patenkintas). Va, šitaip reikia atsakinėti į klausimus, mano jaunieji draugai! Tai man patinka. (Išsiima iš kišenės bilietus). Na, išdalysiu aš jums bilietelius šiai nemožamai jūsų kelionei, kad žinotumėt kam duodu teisę skristi. (Gau na po bilietą: Gintukas, Alpukas, Sauliukas, Laimutė ir Rasele).

VAIKAI. "Dėkojam jums, gerbiamas profesoriai!" "Visą gyvenimą mes jūsų neužmiršim!" "Ašiu! Nuoširdžiausiai, ašiu!" (Vaikai džiaugiasi, šokinėja, vienas kitam rodo savo bilietus - kuriam kokia vieta atiteko, žvilgšioja pro langelius į raketos kabinq. Profesorius šypsosi, sužavėtas tuo vaikų entuziazmu. Mikutis dar kartą prisiartina prie profesoriaus, degdamas noru ir jis laimeti bilietą).

MIKUTIS. Gerbiamas profesoriai..., gerbiamas profesoriai, leiskite dar man pasitaisyti... Duokite man kitą klausimą, pamatyse, kad aš pats, be kitų pagalbos, į jį atsakysiu.

PROFESORIUS. (Gerai nusiteikęs) Yra sakoma, kad kuprotą tik tai grabas išlygina, ištaiso. Na, mane žavi, vaikuti, tas atkak-

- 14 -

lumas, su kuriuo taip ~~ne~~ stengiesi laimėti kelionę... Gerai užduosiu aš tau dar vieną klausimą ir jeigu tu iš jų prideramai atsakysi - gausi ir tu bilietą. (Masto) Ar esi ką nors skaityę apie Marsę?

MIKUTIS. O kaip-gi? Esu daug skaityę.

PROFESORIUS. Tai atsakyk man, kaip tu samprotauji, ar Marse yra metų laikai, pavyzdžiui vasara, žiema...

MIKUTIS. Ant Marse taip, kaip ir ant mūsų žemės, metų laikai turėtų būti...

PROFESORIUS. Gerai. O dabar paremk savo samprotavimus, kodėl jie turėtų būti? (Visi vaikai gyvai susidomi Mikutio egzaminavimu).

MIKUTIS. (Užtikrintas sekme) Pašnypšt, tik iš šių klausimų man vieni juckai atsakyti! Jeigu Marse nebūtu vasaros, tai vaikai ten neturėtų ką uogauti ar riešutauti, o jeigu nebūtu žiemos tai neturėtų iš ko lipdyti seni besmegeni.

PROFESORIUS. (Nusišypso, ir visi vaikai garsiai nusijuokia). Ach, tu pats tikras senis besmegenis. Ar šitaip mokinys turi atsakinėti? (Kreipiasi į Raselę). Na, mažytė, tu atsakyk iš šių klausimų - parodyk pavyzdžiu, kaip turi geras mokinys atsakinėti.

RASELĖ. Marse, kaip ir mūsų žemėje metų laikai turėtų būti todėl, kad jo sukimesi qšis yra pasvirusi kampu iš orbitos plokštumą, saulės atžvilgiu.

PROFESORIUS. Va, štai, kaip reikia atsakinėti? Dabar aš esu pilnai įsitikinęs, kad šitie jauni leniniečiai nepadarys gėdos mūsų planetai. (Pasižiūri į laikrodį). O dabar iki pasimatymo, vaikušiai. Skubu į posėdį.

VAIKAI. "Iki pasimatymo!" "Iki pasimatymo, draugas profesoriau!" "O kelintą valandą rytoj išskrendam?"

PROFESORIUS. Punkt 16⁴⁵ val. Atvykit kiek anksčiau. Nevėluokit. (Nueina). (Vaikai susikimba rankomis ir pasišokėdami tai ant vienos, tai ant kitos kojos virtine išbėga, tiktais Mikutis ir Marytė išeina palengva, nuleidę galvas).

TREČIAS PAVEIKSLAS

Scenovaižais

Tas pats, kaip ir 2-me paveiksle. Uždangai pakilus, profesorius jau sukinėjasi apie raketą, pats šventiškai pasirėdęs, su lazdels rankoje, jis patapšnoja atskiras raketos dalis, tai ranka paglosto ir kalba, su būdingu mokslininko išsiblaškymu, lyg su pačia raketa šnekėtusi.

PROFESORIUS. Taip, taip !.. mano mielas kūdiki, šiandien tau reikės išlaikyti patį didžiausią egzaminą. Tikiuosi, kad garbingai atliksi patiketą uždavinį ir man neteks dėl tavęs rausti.

(Dabar ateina Mikutis, jis su šautuveliu už pešių, o tinklelyje jis laiko įvairių menkaverčių žaisliukų - blizgušių. Jis tikėjosi vogčiomis į raketą įsibrauti, bet kadangi pastebi šia profesorių, tai pradžioje sutrinka ir bando atgal sprukti, bet tuo jau sumoja ką daryti: skubiai nuseivėka savo lietpaltį, į jį paslepia savo šautuvelį su visais kitais niekniekiais ir dabar prisiartina prie profesoriaus, atkišes bilieta, kurį jam pasisekę, kažkokiu suktu būdu, iš Sauliuko išgauti).

MIKUTIS. Gerbiamas profesoriau, gal galima būtų į raketą jau užeiti daiktus pasidėti ?.. Štai mano bilietas...

PROFESORIUS. Galima, galima bus, ne tiktais daiktus pasidėti, bet ir pasédeti, atsikvėpti - matau, kad esu ilęs nuo skubėjimo. O kaip tavo vardas, berniuk ?

MIKUTIS. (Pameluoja) Mano vardas Mik... Sauliukas...

PROFESORIUS. A, a... Sauliukas ! Prisimenu, gerai prisimenu, kad puikiai į mano klausimus atsakinėjai.(Atrakina duris) Prašau užeiti, susipažinti su, taip sakant, kabinočios atmosfera, pasédeti pailseti.

MIKUTIS. Dekoju jums, draugas profesoriau, by tiktais patekau į raketą, o išikurti joje, man tatai, pašnypšt tik... (Ilenda į kabinią).

PROFESORIUS. (Pats sau) Žodynas šio vaikyščio, tai man ne labai patinka, tur būt, jau tekoj aplinkoj augo... Na, o kur gikit i jaunieji drąsuoliai, kad iki šiol dar nesirodo ? (Dabar šia atžygiuoja su maršu kiti kosmonautai - pionieriai, su savo būriu vėliava ir sustoja užpakaly profesoriaus, nedrišdami jo užkalbinti. Tai - Gintukas, jis vėliau nebylojo ir su žiuronu ant kaklo. Gretas

jo - Alpukas, jis užsikabinės foto aparatu ir neša porą bal-
tų balandžių. Už jų, gretą sudaro Laimutė su Rasele. Laimutė
su medicininiu krepšeliu per petį. Pagaliau, paskutinę gretą
sudaro du keisčiausiai kosmonautai: tai baronas Miunhauzenas su
medžiokliniu ir medinis berniukštis, Pinokžis, su mediniu kar-
du. Miunhauzenas gavo tradiciniai drabužiai: juoda trikampe
kepure su baltais ėpavais, raudonu mundieriumi, baltomis kel-
nėmis ir ilgais batais. Pinokio drabužiai primena rievėtą me-
diengą, o veido grimas - grubiai išdrožtą medį. Pionieriai kol-
kas nepastebi šitų keistųjų bendrakeleiviu.

PROFESORIUS. (i atvykusius vaikus) Labai gerai, labai ge-
rai, kad nepavėlavot ! O che ! ir gavo vėliavos nepamiršote
pasiminti ! Puiku ! Labai puiku ! Kabinoje ten ražite mūsų
valstybinę vėliavą, tai, kai nuvyksite, neužmirškite nusilei-
dimo vietoje ją iškelti.

VAIKAI. "Neužmiršime!" "Iškelsime!" "Tegu jos šilkas šla-
mės apie nuostabią mūsų šalį".

PROFESORIUS. Aš matau, kad jūs ir balandžių porelę su sa-
vimi gabenate. Labai puiku ! Tegu jie primena jūsų taikinę
misiją. Nesauvaliaukit ginklais ! Taika reikalinga ne tikta
žemėje, bet ir visame kosmose. Atminkite, kad jūs vykstate į
naują planetą kaip taikūs Tarybų šalies pasiuntiniai, o ne
kaip nuožmūs konkvitadoriai. (Staigiai) O ar žinote, vaikai,
kas tai yra konkvitadoriai ?

VAIKAI. "Žinome !" "Skaitėme apie ispanų ir portugalų ko-
lonijų užkariautojus". "Apie Kortezą ir Pizarą, apie Albuker-
kę ir Almeidą ir dangelį kitų Žiaurių jų bendrininkų !"

PROFESORIUS. Taigi, būkite drausmingi ir taikinį ir vien-
jums sekis! Tuo ir baigsiu aš savo instruktažą. Linkiu sekme
(Spaudžia kiekvienam iš eilės ranką ir tiktais dabar pastebi
Miunhauzeną su Pinokiu). O, čia kas dabar per keliautojai ?
Dar ir apsiginklavę ! (Vaikai, tik dabar pamatę keistuosius
bendrakeleivius, pasibėgėja keletą žingenių į priekį ir atsi-
gręžę, linksmai kikena stuksendami vieni kitiemis į pašones).

MIUNHAUZENAS. Turiu garbės prisistatyti, esu baronas Miun-
hauzenas, garsusis keliautojas ir tesingiausias žmogus pasau-
lyje, koks kada yra buvęs !

PROFESORIUS. (Nusišypsojės) Ach, vot, kaip?! Štai su kuo turiu garbės asmeniškai susipažinti. Labai malonu! Skaičiau aš apie jūsų nepaprastus nuotykius ir esu jais nepaprastai susivėtas.

MIUNHAUZENAS. Mano milžiniška jėga, drąsumas ir išradimas, manau, kad kaip tik, pravers šioje ekspedicijoje. Turiu dideli patyrimą kosminėms kelionėms, nes jau tris sykius buvau menulyje.

PROFESORIUS. (Dedasi nustebęs). Net tris sykius? Aš kažkodėl tik du atvejus teprisišmenu.

MIUNHAUZENAS. Aš tuo jums priminsiu: pirmą sykį buvau įmenulį ilipęs per turkišką pupą, antrą sykį mane audra su laivu užneše, o trečiąjį, visai nesenai, buvau raketa, su žauniaisiais pioneriais Petreliu ir Jonuku tenai nuskridęs... (Vai kai nusijuckia). Jūs nesijuckit, vaikučiai, nes aš niekuomet nemeluoju! Kai aš buvau sūrio saloje, tai ten mažiau, kaip užkojų kardavo tuos, kurie pabuvoję svetimose šalyse, paskui nebūtus, pramanytus dalykus pasakoja. Ir aš visiškai tam pritrau, nes esu teisingiausias žmogus pasaulyje, koks kada yra buvęs. (Vaikai tarpusavy šnibždasi, žuokiasi)

PROFESORIUS. (I Pinokį) O tu, berniuk, kas tokis per vieną?

PINOKIS. (Kalba "mediniu" parpančiu balsu) Aš, taip pat, esmi plačiai žinoma ypata. Mano vardas Pinokis. Apie mano nuotykius, ^{patikekit,} taip pat knygose rašo!

PROFESORIUS. Ach, Pinokis! Skaičiau apie tuos nepaprastus nuotykius. Ką gi, - sumanus medinis išdaigininkas!

PINOKIS. Tai, kaip, gerbiamas profesoriai, ar leisite ir man skristi į Marsą, kartu su šitais vaikučiais?

MIUNHAUZENAS. To paties, gerbiamas profesoriai, ir aš klaušiu?

PROFESORIUS. Raketa jau pavesta šitų vaikučių - pionierių žiniai, tai su jais dabar jau tarkitės. Aš manau, kad jie miebai priims tokius garsius keliauninkus.

ALPUKAS. (Viršininko tonu) Na gi, gerai, - aš juos priimu

PROFESORIUS. (Supratęs, kad jo anūkas sau jau viršininko perdėti prisiskiria, nusprendžia jį pamokyti). Alpuk, kas čia dabar per reiškinys? Ar pats vienas pasišovei reikštis viso kolektivo valią? Negalima šitaip, negalima! Reikia draugų atsi-

klausti.

VAIKAI. "Tokiusn įdomius keliautojus mes mielai priimam". "Su jais bent bus nenuobodu !" "Ir jų patyrimas mums pravers!"

PROFESORIUS. Kas nori vadovauti, pirma turi mokėti ir pats klausyti ! Beje, vos nepamiršau nuskirti jūsų ekspedicijai vadovą. Štai jums (redo į Gintuką) bus viršininku - grupės vadovu. Jis bus atsakingas už visą tvarką prieš mane. Visiems, kitiem, išakau jo teisėtų reikalavimų klausyti ; Kadangi jam patikiu vairuoti ir raketą, todėl uždésiu ir piloto kepurę. (Atneša ir uždėda piloto kepurę su spec.emblema).

ALPUKAS. (Jaučiasi tartum savo senelio - profesoriaus būtų nuskriaustas, patyžta, atsistoją laisvoje pozje ir kramtydama e Nagus murma) Tegu jau, šémeris su juo ! Agi, pažiūrėsiu dar, kaip sugebės jis susitvarkyti, vadovauti...

PROFESORIUS. (Į Alpuką) Ar šitaip pionierius turi stovėti prieš vyresnį asmenį ? Pionierius turi būti drausmingas ir budrus, kaip karys - ištūželių aš nepraleisiu ; (Dabar Alpukas pasitempia "Ramiai" ir atsistoją tiesus, lyg styga. Kiti vaikai irgi pasitempia). (Nusišypsojės) Na, dabar kas kita ; Matau, kad gėdos man nepadarysit ! (Pasiliūri į laikrodėlių) Man laikas jau paskambinti kai kuriems kolegom. (Nueina į savo vilę. Vaikai pasijunta dabar laistviau, džiūgauja, šokinėja, ploja rankomis).

LAIMUTĖ. Ale, ir kas galejo patiketi, kad išsipildys mūsų svajonės ?!

GINTUKAS. Tarybų šalyje neribotos galimybės viskam !

RASELĖ. Ech, į Marsą, gžeičian į Marsą man norisi ; (Pagaliau šis vaikų entuziazmas išsilieja į trankią dainą. Jiems pritaria ir Miunhauzenas su Pinokiu).

VAIKAI. (Dainuoja) Į Marsą, į Marsą mes skrendam,-
Pasiliiks mūsų žemė toli,
Realybę svajonės mūs randą,
Tik laisvojoj Tarybų šaly ; 2 kartus
Mes vilieja erdvę melsvi toliai;
Dabar Marsas, paskui Venera.
Paviešėję mes grīšim namolei -
Neg brangesnės šalies mums nėra ! 2 kartus

GINTUKAS. (Pasižiūrėjęs į laikrodėli) Na, draugai, kosmonautai, perspėju, kad iki starto paliko tik 3 minutės. Prašau baigt tvarkytis ir sėsti į raketą.

ALPUKAS. Čemeris kur rautų, aži mūsų dar vieno keleivio - Sauliuko - trūksta !

GINTUKAS. Mes negalime vėlinintis nė sekundės, kitaip į tikslą nepataikysim. Kas žino gal jis susirgo, ar kitos kliūtys, kad neatvyksta.

PROFESORIUS. (staiga atsiradęs prie raketos pasižiuri į laikrodį). Tai jau sėskite, keleiviai ! Laimingos jums kelionės. Neužmirškit mano prašymo ir patarimų ! (Visi keleiviai sulipa į raketą. Durelės užsidaro. Pasigirsta vėl daina "I Marsą, į Marsą mes skrendam...", ją lydi muzikos garsai. Pagaliau pasigirsta užmas, spraksėjimas, nusidriekia dumai. Raketa krūpteli, susvyruoja ir staiga pranyksta... Girdisi dar tolstanti daina. Profesorius prisidėjęs delną prie akių dar vis žiūri į viršų).

Uždanga

KETVIRTHAS PAVEIKSLAS

Scenovai z d i s

Vietovė ant Marso planetos: centre kopos viršūnė, rusvai oranžinės spalvos smėlys, vietomis kupsteliai žolės. Kairėje au-ga keli medžiai bei krūmai, o dešinėje keisti augalai, savo iš-vaidza primenantieji kektusus ir agavas. Tolumoje giraitė - tai mėlynų, žydrų ir violetinių spalvų derinys, bet kadangi dabar naktis, tai toluma neapšviesta ir giraitės išsiskiria tik kentū-rai.

Uždangai pakilus, pasigirsta raketos ūžmas ir spraksėjimas, tuo jau pasigirsta ir išlipančių vaikų klegesys. Netrunka jie pa-sirodyti čia.

GINTUKAS. Mes, va, čia, ant šitos kalvelės ir įsikursime. Iš čia bus gerai ir raketa ir apylinkė matyti.

RASELĖ. Štai, pagaliau, jau mūsų kojos liečia Marso žemę.

ALPUKAS. Asi, kaip lengva čia vaikšioti - žmogus, tarytum, skriste skrendi!

GINTUKAS. Neužmiršk, kad Marsas 5 kartus mažesnis negu mūsu žemė.

ALPUKAS. Asi ir kas iš to, kad mažesnis? Čemeris su juo, bene tau ēvaistytis vietas čia permaža?

GINTUKAS. Ot, neišmanélis! Argi apie tai aš kalbu, po šimt-dilgių? Aš noriu tik pasakyti, kad Marso planetos masė yra 5 kar-tus mažesnė negu mūsų žemės, vadinas, ir jos trauka tiek pat kar-tų sumažėja, todėl ir vaikšioti čia taip lengva. O, be to, ir atmosferos sluoksnis čia skystesnis.

LAIMUTĖ. Ale, ne teks jau tas Marsas žavingas, koki aš ji īsivaizdavau!

PINOKIS. Patikėkit, aš vaizdavausi čia dar atšiauresnę gam-tą rasti, negu kad matome.

MIUNHAUZENAS. Puikumélis: tamsu, paslaptinga - aš tikiuosi čia nepaprasiavusių nuotykių patirti!

LAIMUTĖ. (Pažvelgusi į tolį) Ale, žiūrėkit tik, kas per monai?! Antai, Mikutis, berods, atkubriuoja?!

GINTUKAS. (Išižiūri) Iš tikrujų, tai jo eisena, po šimts dilgių!

ALPUKAS. Čemeris jį kur griebtų ! Agi, kaip jis čia pakliu-
vo ?

(Pasirodo Mikutis su savo šautuveliu ir krepšeliu su ivai-
riais niekniekiais).

VAIKAI. (Nustebė Šaiposi) "Ogi, iš tikrujų čia Mikutis ;"
"cha-cha-cha, a a ..." "Tikpas konkvistadorius, kaip iš knygos
nuraštas !" "Ne, ne tai pirklys - vaizbūnas, atvykės marsie-
šiu apgaudinėti !" Cha-cha-cha-chaaaa...

MIKUTIS. Pašnypšt man jūsų Šaipalai ! Be reikalo jūs dantis
čia rodote - niekas jų nepirkst ?!..

GINTUKAS. (Išižeidęs čiumpa Mikuti už krūtinės ir stumia at-
gal) Tai ir keliauk iš kur atvykės, po šimts dilgių,-nereikia
mums tokiu įsibrovėliu ir nesiplak prie mūsų !

MIKUTIS. Atsargiau, atsargiau tu su savo grėblisiais, šautu-
vėlis pas mane užtai sytas - gali pats išauti... (Dabar prie Mi-
kučio prišoksta ir Alpukas, ir čiumpa jį už rankų).

ALPUKAS. Dar jis grasiinti mums bandys ! Agi, mes, žia pat,
tave ir nuginkluosime... (Atima šautuvėli)

MIUNHAUZENAS. (Sėdėdamas) Kai aš dalyvavau turkų kare, tai
pats vienas ištisus pulkus nuginkluodavau...

GINTUKAS. (Mikučiui) Sakyk tu , nenaudéli, kokiu būdu čia
patekai ?

MIKUTIS. Keistas klausimas: kokiu būdu ?! Mane pats profesorius
iš kabinių išleido - štai ir bilietą turiu... (parodo)

GINTUKAS. (Atlaidžiau) Jeigu jau pats profesorius - tai ka-
kita - pagalvosim dar ką su tavim daryti...

LAIMUTĖ. Monai ! Netikėkit juo, draugai, čia kažkokios apgar-
lė ! Juk profesorius kaip tik ir uždraudė jam skristi, kai jis
egzamino neišlaikė.

ALPUKAS. Agi, atsakyk tu mums, iš kur pag tave bilietas at-
sirado ?

MIKUTIS. Iš kur bilietas ? Tatai, pašnypšt tik, argi negalė-
jau ir aš nusipirkti ?

GINTUKAS. Gana ceremonytis su juo, po šimts dilgių ! Dar me-
luos jis čia mums per akis. Iš kabinių jis, i sandeliuką ir užra-
kinti... (Gintukas su Alpuku čiumpa Mikuti ir nori jau vykdyti

— 22 —

savo nuosprendį, bet Mikutis dabar pradeda prašyti, graudentis)

MIKUTIS. Pasigailėkit, gi manęs, draugai ! Juk ne tam aš į Marsą skridau, bilietai iš Sauliuko pirkau, kad šia atskridęs nieko naujo nepamatyčiau... Supraskit ir atjauskit mane... O įleido mane tai tikrai pats profesorius.

RASELĖ. Šakyk, Mikuti, atvirai - kokia nauda bus kolektyvui iš tavęs?

MIKUTIS. Ką visi darysite, tą ir aš galėsiu. Arba ką paveisi te man, tą ir ...

GINTUKAS. (Pamąstęs) Na, gerai. Eime prie mūsų raketos ir saugok ją per naktį, o rytoj ryta kitas tave pakeis. Bet šautuvėlio tu negausi, aš jį sandeliukė, užrakinsiu... Jeigu kiltų pavojus, tai švilpk, arba atbėgęs mums pranešk. Eime ! (Abu nueina.)

ALPUKAS. Visur tamsu, agi, tik mūsų mylima žemelė ten, tolumoje, spindi, lyg koksei dangaus švietylas ! Čemeris kur griebtū, kaip įdomu !

RASELĖ. Štai, šitos žolės ir medžiai, supraskit, jau aiškiai liudija apie gyvybės buvimą ant Marso. (Grįžta Gintukas nešinas pionierių būrio vėliavą).

GINTUKAS. Tu, Alpuk, su Pinokiu, nueikite prie raketos ir iš ten atgabentite mūsų palapinę, - mes ją ir ištēpsime šia, po medeliais. (Alpukas su Pinokiu nueina).

RASELĖ. Draugai, neužmirškime savo pažadėjimų mūsų gera jam profesoriui: parvežti iš Marso ko daugiausia tyrinėjimų medžiagos.

LAIMUTĖ. Aš siūlyčiau iš anksto pasiskirstyti darbo sritimis vieni tegu tiria augmeniją, kiti - gyvūniją, treti - dirvožemį, mineralus, o dar kiti tegu užsiima Marsų kanalų paslapties išaiškinimu, ir, bendrai, gamtos aprašymu.

MIUNHAUZENAS. Organizuetumas, tai puikus dalykas ! Viskas turi būti, kaip geroje kariuomenėje. Tai man patinka ! Kai aš dalvavau turkų kare...

RASELĖ. Tu, Gintuk, suprask, kaip šios ekspedicijos vadovas, tai jau dabar paskirstyk darbą.

GINTUKAS. Aš manau, kad geriausia būtų tuo klausimu tarpusavy susitarti. (Grįžta Alpukas su Pinokiu).

ALPUKAS. Agi, palapinę mes jau ~~gabengome~~, belieka tik ją iš-

tempti.

GINTUKAS. Gerai. Vėliau ją ištempsime. Dabar, kai visi eisme susirinkę, tai pasiskirstykime Marso tyrinėjimo uždavinius.

LAIMUTĖ. Aš norėčiau rinkti medžiagą apie Marso augmeniją.

ALPUKAS. O aš, tai apie dirvožemį, uolienas ir mineralus... Agi, dar gamtą fotograuosiu, čemeris kur griebtu, iš manės tai pilnai to pakaks !...

RASELĖ. Laimute, geriau jau tu pasirink ką kita, o aš užsimisi augmenija, supraskit, aš labai mėgstu rinkti herbarijus...

LAIMUTĖ. Gerai. Tekiu atveju, aš imuesi gyvūniją.

PINOKIS. O kas man ? Kokį man uždavinį duosite ?

GINTUKAS. Kadangi tu mėgsti daug lakstyti, tai tau pavedu, pėsimts kotų, bendrą šios apylinkės žvalgybą. Svarbiausia, atkreipk dėmesį, ar nepamatysi kur gyvenviečių žmonių, ar panašių į juos protaujanšių būtybių.

PINOKIS. Na, ir puiku ! Turėsiu progos iki valiai pabéginti šioje žavingoje planeteje, daug ką pamatyti ir kitiemis papasakotis gal kas nors užsimanyti ir į knygas surašys mano nuotykius !

(Tolumoje pasigirsta panašus į vilkų staugimas).

RASELĖ. Ar girdite, vaikai ten kažkas staugia siaubingai ?! Supraskit, gal tai vilkai, ar kitoki Marso žvėry ?

MIUNHAUZENAS. Girdēti, tai aš girdžiu, bet kai man, - tai vilkai visai nepavojingi ! Vilką aš pagriebęs, kaip pirštine išverčia arba užsimanau, tai į roges īsikinkau ir važiuoju. Nepaprastas malonumas vilkais važinėti.

VAIKAI. "Girdėjome apie tai !" "Knygoje skaitėme !"

MIUNHAUZENAS. Na, matote, koks aš narsuolis ! Su manimi niekur neprāžusite ! Jeigu, draugai, neprieštarausite, tai aš dabar, tuo-jau pat, eisiu tuos stūgautojus sutramdyti. Ech, jaučiu, kad tai laukia manės nepaprastas nuotykiukštis ! Aš, kaip tik, imuesi sau uždaviniu atskleisti Marso kalnų ir slėnių pašaptis.

GINTUKAS. Eik, barone, tik būk atsargus, gal tai ne vilkai, o dar piktesni žvėry, kad juos kur dilgės.

ALPUKAS. Agi, pagaliau tamsta ginkluotas, tai labiausiai ir tinka tokiai žvalgybai.

MIUNHAUZENAS. Baronas Miunhauzenas niekur neprāžus ! Prisiminkit tik, kaip aš pats vienas net 1000-ti baltųjų lokių išgalabijau. (Pasūtaičio ant peties šautuvą ir nužygiuoja).

PINOKIS. Draugai, ir aš nėrēčiau eiti, kur nors, pasižvalgyti ! Vilkų aš nebijau - juk medinis berniukas, tai vilkams, ne skanestas - manęs jie nelies !

GINTUKAS. Tai, keliauk, jeigu jau taip nori !

(Pinokis pasišokinėdamas nubėga).

LAIMUTĖ. Kaip nejauku čia nakti - visiškai sutemo, nešviešia jau ir mūsų mylimos žemelės atspindys, ir ją kažkoks rūkas, ar debesys užgože !.. (Deklamuoja) Užmigo žemė ir dangus tokis ... paslaptinges...

ALPUKAS. Agi, reikėtu mums nors ugnelę čia susikurti, tai višviesiau ir šilčiau būtų ! Čemeris kur griebtų, kitoniškai sustingsim mes čia !

GINTUKAS. Gerai, aš eisiu parinkti sausų malkų, ar žolių, tada galėsime ir ugnelę užkurti. (Nueina).

RASELĖ. (Įsiklausius). Ar girdite, vaikai, kažką čerškant, tarytum grūdus per sietą kas sijetų ?

VAIKAI. (Atidžiai įsiklauso). "Iš tikruju, girdisi !" "O gal tai smėlio audra atužia, kad ją kur čemeris ?" "Tai duos mums gare, jeigu tai, iš tikruju, audra !"

GINTUKAS. (Skubiai atbėga su malkomis ir žole labai sujaudintas žvalgesi į tamšą). Vaikai, duokite greičiau degtukų, po šimtų dilių ! (Pats ieško pas save). Ko gi delsiate, duokit degtukus, jeigu nesuspėsim, tai nelaimė mus ištiks !

VAIKAI. "Kas atsitiko ?" "Ko taip nerimaui ?" "Čemeris kur griebtų, tu juk perbalės visas !"

GINTUKAS. Grįždamas su malkomis nepaprastą pabaissą mažiau ; Ji žrėsi smiltimis, nelyginant valtis kokia, tik jos baisinga galva ir dantyta katera paviršiumi plaukė. Uch, kokia biaurybė - net mane šaltis visą purto, kad ją kur dilięs ! (Skubiai laužo malkas, čia jam ir kiti vaikai padeda).

ALPUKAS. Agi, kai užkursime laužą, tai visos pabaisos išlakstyse: juk laukiniai žvėrys bijo liepsnos ! (Deginėja degtukus, bet nesiseka, degtukai iš karto neužsidega. Pagaliau laužą iškuria).

LAIMUTĖ. Ale, ne visur tas pats matas tinka - neužmiršk, kad čia Marsas, o ne žemė; kitoki, tur būt, ir žvėrys čionai?..

RASELĖ. O, kad dabar būtų čia baronas Miunhauzenas, tai aš supraskit, prie jo, nieko nebijočiau! Jisai taikliu šūviu, iš karto tą pabaisq nudėtu!

GINTUKAS. Dar klausimas, ar pajėgtu ją nudėti? Pabaisa atrodo šarvuota, lyg vėžlys koksai - medžioklinis jos šarvus, vargu, ar bepramuš?..

RASELĖ. Ai, ai... Ką mes darysime, Laimute? Aš, tur būt, apmirsiu, supraskit, ją pamačiusi!..

LAIMUTĖ. Valdykis, Rasele! Ginsimės kaip įmanydami: jeigu ji ugnies nepabūgs, tai pabėgti nuo jos, manau, vistiek galima bus suspėti?

GINTUKAS. Taip tamsu, kad nuo vienos bėgdami ant kitos, po šimts dilgių, galime užsidurti. Reikia pabandyti kautis.

SAULIUKAS. Agi, aš turiu kirvuką, tai tuoje iškirsiu bent porą lazdų - ant jų smaigalius dar kokius užkalsim... (Nubėga už krūmo).

LAIMUTĖ. Aš girdžiu smilčių šnarėjimą visai netoli ese, tur būt, teji pabaisa į čia jau atglenka? (Atbėga Alpukas su dvien ilgomis lazdėmis).

ALPUKAS. (Paduodamas vieną lazdą Gintukui). Še, imk vieną, paieškok kokio gelžgalio antgaliui. Agi, aš tai manau savo kirvuką prie jos pritvirtinti.

GINTUKAS. Gerai, bet kur čia rasti gelžgalį ant greitujų? (Dairosi. Nudžiugęs) Po šimts dilgių, jau sugalvojan! Užkalsiu aš mūsų vėliavos antgalių. Tai bus bent ginklas.

RASELĖ. Ai, ai, draugai, štai ji jau čia, supraskit, už kauburėlio. (Bėga už Alpuko ir Gintuko nugaru slėptis. Dabar pasirodo iš už kalvelės baisinga smėlio drakonė galva ir dantyta ketera. Alpukas ir Gintukas narsiai kovoja su pabaiža, kapodami ir badydami. Pabaisa šiuipiai niauroja, dažo uodega).

LAIMUTĖ. Rasele, fotografučią įrečiau imk Alpuko aparatą ir fotografuek! Juk tai nepasikartojanti proga užfiksuoти tokį reginį! (Laimutė meto į pabaisą pagalius, o Rasele bėgiodama spraksi aparatu, slėpdamosi už milžiniškų kaktusų, dabar ji stengiasi iš arčiau nufotografuoti pabaisq, tačiau ši, paskutinėj agonijoj, dar taip smarkiai kerta savo galingą uodega, kad pasi-

kelia dulkių debesys, nukrinta nuverstas kaktusas, o po juo ir sužeista Rasele. Fabaisa dar prislopintai kričia, blaško galvą ir uodegą, pagaliau, visai nusibaigia. Dulkės, dūmai palengva išsisklaido).

LAIMUTĖ. (Džiaugsmingai šaukia) Bravo ! Bravo Gintukas su Alpuku. Kaip tikri didvyriai jūs šiandien pasirodėt ! Parodysim parvežę profesoriui tas nuotraukas, tegu pasigérės jūsų vyriškumu !

GINTUKAS. (Tik dabar pastebėjės parbliokštą Raselę) Bet kasgi, kas ? Po šimts dilgių, mūsų Rasele juk užmušta ! (Visi skubia prie Raselės, ištraukia iš po kaktuso, paima ant rankų).

LAIMUTĖ. (Tikrina pulsą) Negali būti, kad užmušta ?! Pulssas dar plaka. Ach, kokia nelaimė ! Tai aš ją ištraukiau iš tų pavoju.

GINTUKAS. Džiaukimės, kad dar gyva išliko - stengsimės ją gydyti, slaugyti... Ne ping-pongo žaisti mes čia atvykom - visko reikia tikėtis ! O savęs kaltinimas čia nieko nepadės.

RASELĖ. (Praveria akis laikoma ant rankų) Kur aš esu ? Kas su manim ?

VAIKAI. "Tai mes, Rasele !" "Draugai, o draugai - tavęs niekur neapleis !" (Pasigirsta artėjančios smėlio audros garsai: švilpimas, staugimas, čerškėjimas. Sujuda medžių ir krūmų viršūnės). "Štai medžių viršūnės jau šnara - tur būt, jau audra artinasi ?"

LAIMUTĖ. Ale, vienos nelaimės sėkmingai išvengėm, tai dabar kita atūžia !

GINTUKAS. Draugai, palapinę greičiau, po šimt ketų, tempkite - vis bus šickia tokia užuolanda : stenkites prie medžių ją tvirtinti ir kuoliukus giliau kalti, kad audra jos nenurautų ! (Vaikai nuskuba palapinę tempti. Audros švilpimas didėja. Ugnelė išardyta, gėsta. Scenoje temsta. Vėjas blaško tempiamą palapinę, vaikai atkakliai kevoja su audros stichija: tempia už virvių ją atgal, tvirtina prie medžių, kala kuoliukus, užsigulę ant virvių ją laiko. O audra vis stūgauja, švilpia...)

LAIMUTĖ. (Balsas) Rasele, brangute, išgerk nors lašeli te gaivinančio skystimo, gal tau lengviau kiek nors pasidarys ...

PENKTAS PAVEIKSLAS

S e e n o v a i z d i s

Vietovė ta pati, kaip ir 4-me paveiksle, tik dabar aušta rytas - visur šviesu, gražu. Tolumoje auganti giraitė, dabar atrodo labai žavingai: medžiai žydrių, mėlynų ir violetinių spalvų puošnus derinys. Smėlio kopos rusvomis ir oranžinėmis spalvomis tarytum vilnija.

Kaireje puseje, po medžiais, stovi mūsų kosmonautų palapinė. Uždangai pakilus, iš jos išeina, vienas po kito, vaikai ir valesi savo drabuželius nuo smėlio ir dulkių.

ALPUKAS. Üch, kaip pražvarbau, agi, tasai uraganas, kad jū ūmeris kur, visą mane prakošė !

LAIMUTĖ. Ale, pažiūrėk tik, kokia puiki dabar gamta ! Visur tylu, šviesu, oras medžių sultimis pakvięsi

GINTUKAS. Tu, Alpuk, skubiai valykis ir eik sargybon prie raketos, pakeisi ten tą nenaudėli Mikutį - užteks jam - jis ir taip visą naktį budėjo.

ALPUKAS. Gerai ! Agi, aš tuo jau ir einu ! (Nusina)

LAIMUTĖ. Ale, kažin kaip sekėsi pergyventi audra kitiemis mūsų draugams: baronui ir Pinokiui ?

GINTUKAS. (Apžvelgdamas apylinkę) Mano manymu, čia nuo kalvelės turėtų mūsų raketa gerai matytis - o aš jos kažkodėl visiškai nematau.

LAIMUTĖ. Agi, audra, tur būt, naujų kalvų priešais ją supustė, todėl ir užstoja. (Ateina Miunhauzenas).

MIUNHAUZENAS. Servus, šaunieji pionieriai ! Na, kaip kai-kotės ?

LAIMUTĖ. Gerai, barone, o kaip jūs ? Ale, sakykite man, ar audra jūsų neužklupo kur dykynėje ?

MIUNHAUZENAS. (Pasakoja gyvai, gestikuliudamas rankomis) Ech, turėjau aš smagų nuotykiükštį, vaikai ! Žygiuodamas į vilkų staugsmą, staiga pajutau, kad audra jau atūžia ! O čia, ir du vilku pamačiau, bet aš dėl to galvos nepraradau. Man šovė tuoj puiki mintis: priversti vilkus man tarnauti. Užbėgau jems už akių ir tarp dviejų krūmokšnių pririšau ištemptą virvę, ant jos dar save raudoną nosinę užkabinau. O jūs gal žinote, kad vilkai iekiu būdu per ištiestą virvę neis^{ypti}, jeigu

jeigu ant jos raudonas skuduras kabo. Grižtu aš vėl atgal, užeinu jiems iš užpakalio ir tik, pykšt, - vieną vilką vietoj nudėjau, o kitas pribėgo prie virvės, kaukšt dantimis ir toliau - nė žingsnio ! Aš, tuo tarpu, nieko nelaukdamas, tik, šešt jam ant nugarcos, taikliais šūviais iš medžioklinio nukirtau abu virvės galus ir, pasižabojęs, eidir, - dumti į giraitę ir, tekiu būdu, išsigelbėjau nuo audros. Vargšas vilkelis net po pūtem nuo tokio smarkaus bėgimo. Pasigailėjau jo ir gyvą paleidau, sudavęs virvagaliu per užpakalį. Ech, gerbiamieji, kad jūs žinotumėt: koks nepaprastas malonumas vilkais jodinėti ?!

LAIMUTĖ. (Šyptelejusi) Ale, ir koks nepaprastas malonumas šitokių nuotykių klausytis !..

MIUNHAUZENAS. O ką, gal dar vis netikite manimi ?.. Štai ir ta pati raudona nosinaitė (rodo) matote, visa vilko suselėta ! Melo aš nepakenčiu, nes čiau pats teisingiausias žmogus pasaulyje, koks kada yra buvęs ! (Atbėga uždusęs Alpukas)

ALPUKAS. Nelaimė, draugai ! Agi, mūsų raketą audra smiltimis užnešė - vos atpažinau tą vietą !

GINTUKAS. O kur Mikutis, po šimts dilgių ? Ar jo nerada paviršiuje ?

ALPUKAS. Tas ir yra, kad neradau ! Tur būt, jis kabinoje, kad jį kur čemeris, nuo audros slėpęsi, ten jį ir palaidojo !

LAIMUTĖ. Antai, Pinokis perleksia, gal jis ką nors naudin ga dėl mūsų bus išžvalges ?

PINOKIS. (Atbėga uždusęs) Štai, draugai, patikėkit - aš vėl šia !

GINTUKAS. Pasakok, greičiau, po šimts dilgių, ką gera kur matei ?

PINOKIS. (Kalba gyvai, gestikuliuodamas). Aš buvau nusigavęs ten, vot, užu tos giraitės ir, patikėkit, netgi vietinius gyventojus mačiau !

VAIKAI. (Labai sudominti) "Sakai, vietinius gyventojus matei ?" "Ar jie kiek panašus į mus - į žmones ?" "Ar geri jie?"

PINOKIS. Geri jie, ar blogi, sunku man ką nors tikra pasakyti, nes aš juos tik iš tolo stebėjau. Aplamai, jie savo

išvainida visiškai panašūs į mus, tik jų odo spalva skirtin-
ga. Man teko matyti, patikėkit, - vienus pilkai melsvos spal-
vose, o kitus - rusvai violetinės.

LAIMUTĖ. Ale, kaip tai viskas nepaprasta, kaip įdomu !

MIUNHAUZENAS. Eisiu ir aš pasižvalgyti, gal ir mano da-
liai puls koks nuoptykiūkštis. (Nueina)

LAIMUTĖ. Ale, papasakokit, mielas Pinoki, kaip jų namai,
na, gyvenvietės kaip atrodo? Ar puikios ?

PINOKIS. Kiek aš, savo stebėjimais, patyriau, tai jų
pagrindinės gyvenvietės išnagamyklos randasi po žeme - ten
ištisi miestai, o žemės paviršiuje jie statosi tik sveika-
tos namus: vilas ir sanatorijas. Šie jų namai taip ištaisyti,
kad, patikėkit, zukasi: gyvenamąsias patalpas vis atkreipda-
mi į saulę. Ir elektrę moka jie naudoti, tiktais jų įrenginiai
kiek kitoniški...

GINTUKAS. Visa tai labai įdomu, bet vėliau apie tai
mums papasakosi. O dabar sakyt, mielas Pinoki, kur nors to-
kių įrankių, su kuriais būtų galima kasti ? Mūsų raketą aud-
ra, po šimts dilių, žemėmis užnešė.

PINOKIS. Prabėgdamas kažkur lauke mačiau pamestus įran-
kius, visiškai panašius į kastuvus ! Aš galiu suradęs juos
atnešti !

LAIMUTĖ. Ale, aš manau, kad netiktu mums inti svetimus
daiktus, neatsiklausus jų savininkų ?

PINOKIS. Patikėkit, mes juos vėl grąžinsime į vietą, kai
tik jie mums bus nereikalingi.

GINTUKAS. Ne, neatsiklausus nieko nereikia liesti ! Ge-
riau bék paieškoti kokių lentgalių, ar šiaip medienos, kuri
tiktu ka stuvams dirbdintis. (Pinokis nubėga).

ALPUKAS. Agi, nespurtus ir sunkus darbas bus su prastais
įrankiais. Reikia geresnių priemonių ieškotis.

GINTUKAS. Negalime gi mes čia rankas sudejė sedeti ir
laukti lyg Gervės giedros, po šimto dilių, kai mūsų raketa
po žemėmis. Ten ir maistė atsargos palaidotos. Duck many sa-
vo kirviuką, Alpuk, eisiu aš kokios nors medienos paieškoti.
Patariu ir tau eiti pasižvalgyti, gal surasi kokių medžio
atskalų... (Gintukas su Alpuku nueina. Laimutė į pala-
pinę ir kalbina Rasele).

LAIMUTĖ. Rasele, brangute, imk suvalgyk nors pora sausai neliu ! ..

RASELĖ. Ach, kaip džiovinia mane ir degina visą kūną ... Vandens man, duokite vandens...

LAIMUTĖ. Imk, štai, kavos kiek išgerk ! .. Netrukus atka sime mūsų raketą, tada visa kuo tave aprūpinsime... (Ateina Miunhauzenas nešinas gėlių puokštę ir pamatęs Laimutę prie palapinės, prisiartina).

MIUNHAUZENAS. (Duedamas gėles) Prašau, mielosios mergaitės, gérékites kalnų gélémis. (Laimutę perduoda jas Raselei).

LAIMUTĖ. Ačiu, jums, barone ! Dékojame, kad mūsų neužmiršte.

MIUNHAUZENAS. Matote, aš esu vyras džentelmenas, niekuomet neužmirštu, kad gėlės gaivina mergaičių sielą.

LAIMUTĖ. Dékojame jumus, barone ! Mūsų Rasele kai gavo gėles, tartum sveikesnė pasidarė...

MIUNHAUZENAS. O kas su Rasele, kas jai nutiko ?

LAIMUTĖ. Smėlio drakonas ją sužeidė. Ir mes pradedam bijoti, kad tik nebūtų kokių nuodų į žaizdą pakliuvę ? Ką gali žinoti, gal to drakono žvynai nuodingi buvo, kad Rasele taip ilgai nepasveiksta ? (Grįžta Gintukas su Alpuku, jie atsineša medžio atlaužą ir pradeda tašyti iš jų kastuvélius, protarpais pasiklausydami Miunhauzeno postringavimų).

MIUNHAUZENAS. Nenusiminkit, draugai, - viskas bus gerai ! Prieš kiekvienus nuodus visuomet galima rasti priešnuodžius. Tai karos logika. O apie karą, brolyšiai, Miunhauzenas tai nusimano ! Niekuomet aš nepažikėsiu, kad vietiniai gyventojai iki šiol nebūtų suradę vaistų prieš tuos nuodus... Jeigu nepagarsės Raseles sveikata, kreipsimės į vietinius gyventojus...

LAIMUTĖ. (Kiek pralinksmėjusi) Dékojame, barone, už paguodą ! Ale, sakykite jūs man, kur radote tokį puikių gėlių ? Jos labai panašios į Alpių edelvaižus.

MIUNHAUZENAS. Tai, kaip tik, ir yra tikrieji edelvaižai, o pasiekti juos man buvo tik vieni niekai. Betyrinédamas Margą, vienoje vietoje prieinu kalną - uolas, tokias stačias, kaip sieną, o nuo to kalno viršūnės aromatas saldus sklinda... Aš nusprendžiau žut būt tenai patekti. Beisškodamas atbrailu, kuriomis galėjau kopti, suradau keistą vandens srovę, kuri ver-

žosi iš uelų plyšio, nelyginant geizeris koks ir šovė aukštyn
i kalno viršūnę. Papandžiau gavo karau perkirsti tą srovę -
kardas net neima, tik kibirkštys pilasi iš jo. Tada, nieko
nelaukdamas, apžergiau tą srovę, tvirtai įsikibau ir, tokiu
būdu, raitas ant jos, atsidūriau ant pat viršūnės. Tenai su-
radau šitų gelių, priekyniau - na, ir viskas.

VAIKAI. (Linksmai) "Tikrai išradinges mūsų baronas!"
"Cha, cha, tai bent pasijodinėjimas ant vandens srovės!"

ALPUKAS. O atgal kaip? Agi, kaip žemyn nusileidote, baro-
ne?"

MIUNHAUZENAS. O žemyn, tai štai kaip nusileidau: ant vie-
nos uolos pamašiau kalnų ožių, godžiai bežiūrinti i upelių kal-
no papédėje. Aš tuo supratau, kad jis vargšelis, nori gerti
ir ketina nusileisti i slėni. Aš jam tik šast iš viršaus ant
nugaro, tvirtai įsikibau už ragų ir bematant atsidūriau slė-
nyje...

VAIKAI. "Cha, cha, cha... ..." "Iš tikruju, tikras vik-
ruolis tas mūsų baronas!" "Tai bent džigitas!" "Ot, kad kas
būtų matės jus taip jėjanti!"

MIUNHAUZENAS. O ką, gal dar netikite manimi? Štai, jums
ir gėlės, ir kelnės, kiek pradrekę, gali apie tai paliūdyti -
Miunhauzenas niekuomet nemeluoja.

GINTUKAS. Kur šia netikėsi, kada taip vaizdingai, viską
nupasakojet, barone? Tiktais, ne ožiai, po šimts dilgių, nuns-
dabar galvoje, o raketa - be jos i namus nesugrišime!

MIUNHAUZENAS. Tai, niekniekis! Mes ją tuoju atkasime!
Gal žinote mano galingą ranką? Tiktais prisiminkite nuotyki-
su ispanų patrankomis, - aš jas visas, pats vienag, sumečiau
i jūrą...

LAIMUTE. (Šyptelėjusi) O kaip si žinome? Tiktais mūsų ra-
ketos, barone, tur būt, plikomis rankomis iš žemės tai nei-
kelgsite?

MIUNHAUZENAS. Kastuvo šia reikia, mažytė! Be kastuvo čia
nieko nepaveiksi, o pasidaryti jį - tai ne mano specialybė.
(Atbėga Mikutis, jis rankomis susiėmės sau užpakalį dejuoja).

MIKUTIS. Ai, ai, ai, aiii... Tai ilgatės, tai nelabieji,
"jie" man kažkokią druską i sėdynę iš šaunamo ginklo suvarė-
o skauda pasiutusiai. (Išberiai iš užanšio šūsnį vaisių, pana-
šių i abrikosus). Še, imkit tuos skanestus, slėpkit, o "jie"

tegu paskui mane vaikosi... Jeigu ir pagaus, tai nieko pas mane nerai...

GINTUKAS. (Piktaip) Tai, šitaip, tu nenaudėli, raketą sau gojai ?! Mažai tau dar kliuve į... Žinosi kaip po svetimus sodus landžioti !

MIKUTIS. Pašnypšt ! Aš gi dėl bendro labo stengiausiai. (Nubėga).

ALPUKAS. Agi, antai, ir jie, tur būt, marsiešiai, - atskuba, dabar gali tekti su jais nemaloniai susiremti ! Tai Mikutis jės košes mums bus priviręs...

MIUNHAUZENAS. (Nesikeldamas iš vietas). Ar daug jų atvyksta ?

ALPUKAS. Agi, kol kas tik keturis jų tematau.

MIUNHAUZENAS. Man teko vienut vienam prieš tūkstantį stoti, o keturi, tai bus tik vieni niekai nugalėti !

GINTUKAS. Profesorius mums griežtai prisaké nevertoti smurto prieš vietinius gyventojus - vengti bet kokių konfliktų !

MIUNHAUZENAS. Tokiu atveju, visai kas kita ! Jeigu reikia, tai aš mokésiu prisitaikyti prie bet kokių aplinkybių ir su bet kuo rasti bandrą kalbą. (Pasigirsta marsiešių šauksmai: "Non fugo maza bubide !" "Non fugo !" (Ir kvatojimasis a-cha, eha, eha, eha-a-a-a...))

LAIMUTĖ. Kokie tie marsiešiai turėtų būti žiaurūs, jeigu net iš sužeisto Mikušio šaipytės nesiliauja...

GINTUKAS. Žiūrėsim kaip jie su mumis elgsis, po šimts dilgių ! Laimut, surink tuos vaicius į tašę. Alpuk, duok žen greičiau, mūsų būrio vėliavą: jeigu tektų žuti, tai nors garbingai ! (Alpukas nuima nuo palapinės vėliavą ir įbeda į kavelės kauburi, o patys stoja iš šalių. Nepaprastas laukimo įtempimas).

Pastabos apie marsiešių išvaidą. Visi jie apsirengę ilgais, iki kelių, drabuželiais iš storos medžiagos, su ornamentuotais apsiuvais pakraščiais. Šie jų drabuželiai per lie menių smaugti, be rankovių, su iškeltomis petinėmis - rageliais, užsegami pakaklėje. Berniukai dar turi tos pat medžiagos īmautes, dengiančias rankas nuo alkūnės iki riešo. Pana-

Šiai dengiamos ir blaždos nuo kelio iki kulniukų. Ant kojų sandalei su šikšniniemis pavaromis apie blaždas. Ant galvų jie dėvi šalmą pavidalo standžias kepure, išpuoštas spalvotais brangakmeniais, auksu bei sidabru. Berniukų ir mergaičių drabužių sukirkimas tas pats, tik gali būti ornamentu išsiuvinėjimas įvairus. Susijuočę diržais su puošniomis sagtimis. Mergaitės ant rankų turi auksines apyrankes. Vieno berniuko ir mergaitės veido ir kūno spalva melsvai pilkos spalvos, o kitų - rausvai violetinio atsaplvio. Mergaičių plaukai supinti į kasas.

MARSIEČIAI. (Netrukus pasirodo jie čia. Jie vijos i vagisių berniuką - Mikutį ir tik dabar, pasikėlę ant kalvelės, pamato mūsų kosmonautus. Marsiečiai pagarbiai juos pasveikina, savo papročiu dėdami ranką prie kaktės ir širdies, pp to nusilenkdami). Vivaci kondrūžos ! (Jie prisistato pasigakydami savo vardus) Džoradis, Konvalė, Marianė, Leonidis ...

MIUNHAUZENAS. (Atsistoja ir tokiu pat būdu atsako į sveikinimus). Vivaci, vivaci, kondrūžos ! (Rekomenduoja si : barona Miunhauzenas, vaikai taip pat pasisako savo vardus).

MARSIETIS - DŽORADIS. Pro kvi liumineta patula esse ?

MIUNHAUZENAS. Noser liumineta zemi planeta esse !

MARSIEČIAI. (Nustebinti, rankų ženklais rodo į viršų ir į žemę). Džibaku pro zemi ? Ai, ai, čiūdobar !... (Traukė penčiai, kraipo galvas).

MIUNHAUZENAS. Kvairait, pro zemi planeta. Noser akstrana es esse SSSR.

ALPUKAS. Agi, iš kur, barone, taip greit pramekai marsiečių kalbos ?

MIUNHAUZENAS. Oh, jūs dar nežinote mano išradingsumo ! Kiekvienose aplinkybėse aš greit susigaudau. Egu daug kelias ir įvairias kalbas žinau. Kadangi, kaip profesorius sakė, prie vienodų ėgalygų būna ir vienodi, ar panašūs vystymosi keliai, tai kodėl gi marsiečių kalba negali būti panaši į žemės gyventojų kalbas ? O toliau mano išradinges protas ir nuojauta jau padeda. (Miunhauzenas dabar jaučiasi, kaip žuvis vandenye - reikalingas žmogus).

GINTUKAS. Mums įdomu, ko jie klausinėjo pas tava ?

MIUNHAUZENAS. Klausė, iš kokios šalies mes esame, ir aš jiems atskriu, kad esame atskridę iš planetos žemės, iš Ta-

- 55 -
rybų šalies. Jie sako, kad tai nuostabiausias dalykas.

GINTUKAS. Barone, aš manau, kad reikėtų jiems pranešti, kad mūsų raketą audra žemėmis užbėrė, gal jie galėtu nuns bent kastuvų parūpinti?

MIUNHAUZENAS. Gerai! Aš tuojuojiems viską išdėstysiu! (Kreipdamasis į marsiešius). Bravici kontrūžos, neser raketa, te esse "džibaku - machema" sandabar. Kvemo do la-špati braukien? (čia baronas gavo kalbą dar sustiprina gestais ir marsiešiai tuojuoju supranta reikalą, jie tarpusavy pasižinibžda, ir vienas berniukas-Bžoradis nubėga ju atnešti).

MARSIETIS - LEONIDIS. Kviko, la-špatos holit un messe tal kabre!

GINTUKAS. Tu, Laimut, išsiimk bloknoteli ir užsirašinėk marsiešių kalbą - sudarysi nors trumpą žodyneli, ir mes jį nuvėšime profesoriui.

LAIMUTĖ. Gerai! Puikiai sugalvota, - toks žodynėlis ir mums pravers! (I Miunhauzeną) Ką mūsų naujieji draugai ką tik pasakė?

MIUNHAUZENAS. Jie pasakė, kad tuojuoju atneš kastuvus ir dar patys mums patalkininkaus. (Laimutė viską užsirašo).

VAIKAI. "Tai puikūs draugai!" "Pasirodo, kad geru žmonių ir kitose planetose netruksta!" (Laimutė užsina į palapinę ir išeina iš ten labai nuliūdusi).

LAIMUTĖ. Draugai, mūsų Ragelės sveikata labai pavojingo būklej.

MARSIETĖ - KONVALĖ. Kuo distribo bubide?

GINTUKAS. (Miunhauzenui) Ko jis klausia?

MIUNHAUZENAS. Ji klausia, ko susirūpinusi, ar nusiminusi mergaitė?

GINTUKAS. Tu paaiškink, kad mūsų drauge sužeidė smėlio drakonai, ir mes spėjame, kad bus patekė kokių nuodų.

MIUNHAUZENAS. Una neser bubides kviko ilineri. Messe prog neser jenu čike draken - jadi.

MARSIETĖ - KONVALĖ. Mönstrati voser bubide!

MARSIETĖ - MARIANĖ. Messe kviko spašet. (Ji iš savo tašės papuoštos raudonu dobilo lapeliu baltame fone, išsiima špricq ir bonkutę su vajstais).

34

MIUNHAUZENAS. Jos eako, parodykit jūsų mergaitę, mes greit ją išgelbėsim.

LAIMUTĖ. (Rankų gestais kviesdama marsietes mergaites). Prašau, prašau apžiūrėti ir... (Marsietės įeina į palapinę. Po trumpos valandėlės iš palapinės išbėga linksmia Laimutė, šokinėja ir ploja rankomis). Išgelbėjo ! Išgydė ! - Mūsų Rasele pasveiko !

RASELĖ. (Išeina iš palapinės, džiaugsmingai glamonėja marsietes mergaites). Ačiū jums, ačiū, mano gerosios draugės! Maniau, kad jau nepamatysiu savo tėvelių ! (Pabušiuoja abi mergaites. Dabar ateina marsietis berniukas su penkiais kastuvais).

GINTUKAS. Draugai, gyvuojam, po šimts dilgių ! Eime dabar mūsų raketos atkasti ! (Ima kastuvus Gintukas, Miunhauzenas ir abu marsiešių berniukai). Alpuk, imk ir tu likusi kastuvą !

ALPUKAS. To dar betrūko, kad ir aš imėiau ?! Gana jau iš manęs, agi, aš ir taip daug dirbau, čemeris kur griebtų, kad aš visur tavęs klausyčiau !.. Anoks tu man viršininkas !

GINTUKAS. Tai kas šia dabar ? Maištas ar ką, po šimts dilgių ? Pasirodo, lemiamu momentu tavimi negalima pasitiketi ! Juk mūsų visas maistas rakteje.

LAIMUTĖ. Jeigu jis gėdos neturi, tai tegul pasiliicka. Aš imu tą kastuvą ir eime ! Pažiūrėsim, ar ilgai jis nosi ries?

RASELĖ. Dirbsime visi, pakaitomis, ir mes, mergaitės, jums padėsime.

MARSIEČIAI. (Limksmai sukomanduoja). Hodiaca, passe !

MIUNHAUZENAS. Passe ! (Visi nueina, tiktais Alpukas maivydamasis nulenda į palapinę ir atsigula. Po trumpas pauzės ateina šia Mikutis ir bailiai dairydamasis į šalis, įkiša galvą į palapinę).

MIKUTIS. Tu šia ?.. Ach, kaip gerai, kad nors vieną draugą sau radau ! Tai néjai raketos atkasti ? Na, ir gerai, kad néjai... To Gintuko aš negaliu pakęsti, o dar komanduoti užsimanė. Pašnypšt, man tokis viršininkas !

ALPUKAS. (Atsikelia ir nervingai vaikščioja susimąstęs). Kvailas buvau, tai ir néjau, o dabar pats galuosি... Būtume raketą greičiau atkastę, tai ir prisivalgę iki soties, o dabar

alkanas, kaip šuo. O tu gi, ko né jai - ar namo grižti nesi-
ruoši?

MIKUTIS. To dar betrūko, kad ir aš eičian?; Aš, juk, ne
už dykų būt atskridau, o pinigus mokėjau. O valgyti tai turiu
štai, pilnos kišenės. Še, imk vieną (siūlo vaisių) užgrausi
ir būsi sotus, o ēintuko tai neklausyk, nebūk kvailas!

ALPUKAS. (Nervingai nustumdamas Mikučio ranką). Nelišk
man iš akis su vogtais vaisiais - aš jų nevalgysiu.

MIKUTIS. Pašnypšt, man tavo išdiidumas; O aš, štai, kaip
vykūpas prisipampaiu ir, buo, ant šono; (Godžiai valgo).

ALPUKAS. (Lyg pats sau). Eisiu aš geriau Marso gamtos fo-
tografuoti, tai vis bus šiekiai tokia nauda iš manęs kolekty-
vui...

MIKUTIS. (Užbégdamas jam už akių ir nugriebęs už drabužių
sulaiko). Nebūk kvailas, kam tau eiti?; Štai, gulkimės, drau-
guži, pasišnekėsim, pailsėsim...

ALPUKAS. (Piktais nustumdamas Mikutį). Eik šalin tu, nenau-
deli, atsisado, mat, tipas prie manęs lygintis! Ką tu gera pa-
darei dėl mūsų bendro reikalo? Aš ir palapinę stačiau, su
audra kovoju, ir su drakenu koviaus, o tu? Draugas, mat,
atsirado!

MIKUTIS. Pašnypšt, man tavo išvados - aš, juk, daugiau už
visus aukejaus. Invalidu, galima sakyt, tapau gamtą betyriné-
damas, mane juk sužeidė tuos vaisius beskinant, kurių neseniai
parnešiau... Tikėjaus ir profesoriui kokį vieną, kitą parve-
šiu...

ALPUKAS. Piktadariai visuomet gauna tokį atpildą.

MIKUTIS. (Griebia Alpuką už krūtinęs) Ach, tu, pürkelni,
imsi dar manė teisti?; Šautuvėli iš manęs tai tu, juk, atemei,
to aš tau niekuomet nedovanosis! Jeigu ne tu, tai aš su tais
marsiečiais dabar turėjau kuo atsiskaityt... (Abu atkakliai
grumiaci, staiga pasigirsta netoli ese marsiečių kvatojimasis.
Alpukas paleidžia Mikutį ir susigëdës bėga nuo kalvos, o Mikutis
išlenda į palapinę).

ŠEŠTAS PAVEIKSLAS

Scenovai žadim

Tas pats Marso peizažas, tiktais dabar scenos centre stovi atkasta mūsų kosmonautų raketa, paruošta grįžimui į Žemę.

Uždangai pakilus, vaikai dar valo smėlio likučius nuo raketos ir dabar dekoja paslaugiem sargiejiams už talką: tai karštai paspaudami ranką, tai bičiuliškai patapšnodami per pošius, kalba: "Ašiu i Ašiu jums, mili draugai!" Marsieji maloniai šypsasi. Bendras darbas abiejų planetų vankus suartino, jie pamilo vieni kitus ir kiek prameko vieni kitų kalbos. Pagaliau sudeda kastuvus į krūvą ir susėda pailesčiai. Rasele iš kabino atneša emusainių užkasti.

Šio būrelio tarpe nėra Alpuko, nes jis sauvališkai pasišalino, užuot darbavęs su kastuvu. Nėra ir Niunhauzeno su Pinokiu, kuriuos pramušgalviška jų prigintis išviliojo nuo tykių ieškoti. O Mikutis lindi palapineje nedrišdanus rodyti marsiejiams.

GINTUKAS. (kalba į pionierius) Draugai, reikėtų ką nors padovanoti prisiminimui mūsų bičiuliams – marsiejiams už jų ne savanaudišką talką. Ar turime mes ką nors tinkamo dovanėliems?

RASELE. Aš turiu porą albumelių su mūsų tarybinių sostinių: Vilniaus ir Maskvos vaizdeliais.

GINTUKAS. Mano supratimu, tai labai tinkamos dovanėlės šitokia proga!

RASELE. Aš juos norėjau padovanoti šioms mergaitėms kai po dekingumo ženklu už išgydymą. Laimut, tu pažiūrek savo žodynelyje, gal rasi, kaip bus marsiejių kalba "dekingumas" ir "maloni mergaitė!"

LAIMUTĖ. (Varto savo užrašus, pagaliau pasako) "Gritiful o "maloni mergaitė" jų kalba bus "mildi bubide!"

GINTUKAS. O kaip pasakyti: "Frašau, štai aš jums dovanėju!" arba: "Dekoju jums, brangus drauge!"

RASELE. Laimutė, ir aš, ir aš noriu tuos žodžius išmokti!

LAIMUTĖ. Palaukit truputį, aš surinksiu žodžius ir užra-

šysiu ant popierėlio. (Varto užrašus, kuri laiką, išremusi į kaktą pašeli, galvoja, pagaliau užrašiusi atiduoda rašteli Gintukui, o šis, kelių kartus perskaitęs, perduoda Raselei).

GINTUKAS. (Perskaitęs) Puiku ! Aš padovanočiu šitam draugui Leonidžiui savo Žiūronus, jie daugiau jau nebūs man šia reikalingi.

LAIMUTĖ. O aš Džoradžiui - savo kompaseli !

RASELĖ. Aš bėgsiu atsinešti albumelių ! (Nubéga)

GINTUKAS. Ludzumi... (prideda savo Žiūronus prie marsiečio berniuke akių ir rankų ženklais rodo Žiūreti į tolį. Marsietis be galė nustebintas daiktų artumu, juokingai graibė ranka priartėjusių jo žvilgeniui daiktus, kad pažiupinėti, bet veltui, - jų nesugriebia. Paskui atitraukia Žiūronus nuo akių, kaltai šypsosi ir pažuoda juos kitiams savo bendrakės).

MARSIEČIAI. (Vienu po kito, pažiūrėję pro Žiūronus, krai po galvas ir kalba) "Čiaudobar !" "Čiaudobar kvairait !"

GINTUKAS. (Skaitydamas iš raštelių sako Leonidžiui) Ludzumi, oja veser ita (rodo į Žiūronus) darabon !

MARSIETIS - LEONIDIS. (Nustebęs ir pradžiuge) Maji ? Oh, drage kondrūž,-ašiūmba ! Harte ašiūmba ! (Apkabina Gintuką ir priglaudžia savo skruostą prie jo - toks jų pabušiavimo būdas. Paskui staiga nusimia save brangakmeniais išpuoštą šalmą ir, atiduodamas Gintukui, kalba) Ludzumi, ita pro jumi, vadžiumpa pioneros ! (Laimutė vis stengiasi marsiečių kalbą užsirašinėti į savo bloknotelį).

GINTUKAS. (Uždeda jam savo, piloto, kepurę, o sau iš marsiečio gautąją, ir, spaudamas jam ranką, dekoja). Ašiūmba, ma drage, kondrūž ! (Mikutis dėl tų dovanų pergyvena didžiausią pavydą ir blaškosi palapineje tai prieidamas prie durų, tai vėl atsiguldamas).

LAIMUTĖ. (marsiečiui Džoradžiui duodama kompaseli) Ludzumi, ita dela jumi oja darabon !

DŽORADIS. Och, mildi kondrūž, ašiūmba harta ! (Griebia Laimutę į glėbi, pakelia nuo žemės, apsuka kelių sykius ir, po to, pastatęs ją ant žemės, nusijuosia savo diwžą su puošnia sagtiniu ir atiduodamas) Ita dela jumi ! Ludzumi ! (Laimutė padėkos ženklan paspaudžia marsiečiui ranką ir sako) Ašiūmba ! Harte ašiūmba ! (Dabar ateina Rasele).

RASELĖ. (Duoda marsiešių mergaitėms albumelius, sako) Ita dela jumi oja darabon, pro grififul ; (marsietės sujaučintos glamonė ja Raselę, po to, viena marsietė - Konvalė, nusiima savo apyrankę, o antra - Marijanė - pucnią sage ir jomis apsega Raselę, kalbėdamos: "Ita dela jumi, mildi būbides! "Sovnyr iža Marse ekstrana".

(Marsietės džiaugiasi albumelių vaizdais, įvairiais garais išreikšdamos savo nusistebėjimą).

(Raselė dekoja už suvenyrus. Ateina Alpukas su foto aparatu).

ALPUKAS. (Jis jaužia si keltu prič kolektyvą, todėl dar net nežino kaip prakalbinti draugus) ... Aš irgi rankų sudėjės nemodėjau, o kai ką naudinga padariau ...

GINTUKAS. (Šaltai) Jómu, kokias žygdarbinius galėtum mums pasigirti ?

LAIMUTĖ. Gal varny būri kur nufotografai - jeigu, aplamai, jų šiai yra ? Nekleušada ! Kur gyvybiškai svarbus reiklas, tai tavęs neprisikviesi ...

ALPUKAS. (Susigraudinęs dėl draugų pačių) Jūs man jau atleiskit, draugai... Agi, aš ir pati supratau, kad savimeilei tai blegas paterejas... Gintuk, nesakyk apie tai profesoriui, kai sugrišime, gerai ?

GINTUKAS. Tu, matyt, i Žemę grįžti visiškai nenori, po Šimto dilgių, kad nejai nė raketos atkasti !

ALPUKAS. Pavargęs ir alkansas buvau, todėl ir pasiežiau. Daugiau to nepasikartos - tvirtai pasišadu !

GINTUKAS. Na, gerai, jeigu jau tu pasižadi, tai ši, syki dovanosim. Nenuleisk tik snapo, po Šimto dilgių ir negadink mums Šventiškos nuotaikos ! Užvalgyk štai nors gaugainiu... (Gintukus godžiai valgo).

RASELĖ. Tu, Alpu, nufotografuok mus su draugais marsiešiais ir paistenk tuo jau nuotraukas padaryti, tai mes visus tavo atžagareiviškumus tuo jau užmiršime.

ALPUKAS. (Pralinksmėjęs) Gerai ! Tiki jūs, draugai susėskite arčiau į krūvą, kad visus objektyvas apistu ! (Visi vairai persėda, persitvarko, kai kurie juokingai pozuoja). Ne reikia taip pozuoti, agi, išeis labai jau nenaturaliai. Va, šitaip ! Dėmesio - fotografuoju ! (Pašpraksėjęs syki, antru su aparatu, nubėga į raketą. Gintukas irgi nuseka. Faunė).

GINTUKAS. (Ateina nešdamas valstybinę vėliavą su herbu) Dėmesio, draugužiai ! Man pavyko radijo bangomis susisiekti su žeme. Profesorius labai susirūpinęs mūsų sveikata. Jūsų tėveliai labai nerimauja ir todėl jis įsakė, nedelsiant grižti name. (staiga atsiranda Miunhauzenas).

MIUNHAUZENAS. Kaip gerai, kad vėliavą atnešete. Aš, kaip senas karys, labai gerbiu vėliavas. Mes ją tuoju ir iškelsimė šia, ant kalvelės. (Ibeda vėliavą).

MARSIETIS - LEONIDIS. (Klausia) Huvat symbola emblemato tuto ?

MIUNHAUZENAS. Tuto es esce symbola - standar akstrana noser SSSeR.

LAIMUTĖ. Barone, pasakyk, apie ką jūs su jais kalbėjot ?

MIUNHAUZENAS. Jie klause, ką reiškia šitas ženklas, ir aš jiems atgakiau, kad tai yra mūsų Tarybinės valstybės vėliava. (Laimutė viską užsirašo).

MARSIEČIAI. (Dabar nusiima save kepures ir kiekvienas, prięjęs prie vėliavos, pagarbos ženklan, jos aušeklu paliešia kaktą ir širdį. Po to, visi uždainuoja eksprantu sukurtą ~~dušą~~ "Draugystės dainą")

Holy, holy Marsa tera
SSS eRa drūžaben.

Holy, holy junais stela
Bravakela bubidon ;

—
O sole draga, o vivi pumpa
O sole draga, vivi pumpa
pumpa, pumpa - dra ! ..

—
Mentel k Marsu džibaku
tera - chan, tera - chan
Pioneri bubides nuk
vatšlechan, vatšlechan.

—
O zemi tera, o pienera
O pienera zemi tera
bonvi, bonvi - dra !

(Mūsų kosmonautai ploja rankomis ir šaukia marsiečiams "bravo!" Dabar marsietis Džeradis kažką pašnibčia savo draugams, ir jie trise kažkur nuseina, kartu nusinešdami ir kastuvus).

LAIMUTĖ. Barone, išversk mums, ką reiškia Žodžiai šitos jų dainos?

MIUNHAUZENAS. Daina - tai pozija ir ją perduoti labai sunku. Jūs gi žinote, kad aš ne poetas, o tik garsus medžiojotojas ir karys. Betgi, pasistengsiu nors prasmę jų dainos nusakyti. Ji, maždaug, tokia: "Gyvuk, gyvuk, Margo ir Tarybų Šalies draugyste! O, brangioji saule, gyvybės tiekėja, - šviesk mums ir šviesk! Stai, ant marse atskrido žemės atstovai - garbė pionieriams, vaikučiams drąsiems, tebūna dabar ir visados!"

LAIMUTĖ. Kokia skambi melodija ir kokie reikšmingi žodžiai? (Atbēga Pinokis).

PINOKIS. (Paberia priekintuko kojų spalvotus brangakmenius). Stai, gerbiamas vadove, patikēkit, ne veltui aš laksžiat! Ink juos ir nuvežk tam gerajam profesoriui!

GINTUKAS. (Nustebintas) Iš kur tu ēmei tiek šitų akmenelių, ar tik nenukniaukei iš kur, po šimts īlgių?

PINOKIS. (Šypsodamas) Nē-ēst! Man, brolyti, patikēkit, nebuvę gyvo reikalė juos vogti! Pinokis niektomat nieko nevagia, kai būtinai to nereikiu!

GINTUKAS. Tai iš kur jie pats tave atsirado, ar pats iškasei?

PINOKIS. Neiškašiu, o mainais už save veidrodėli gavau: už kiekvieną po sau ją. (Šypsosi) Oč, dyvnas dalykas, patikēkit, marsiečiai daug nuetabių daiktų patys moka pasiguminti, o veidrodžių - tai ne! Kai pamatė marsietės mano veidrodėli, tai visos įsigirdė ji īsigytį - nusipirkti. Pasidėdo, kad visos mergaitės, kurioj planetoj begyventų, - megsta vis savi mi grožėtis...

RASELĖ. Ir kaip tu tą vieną veidrodėli galėjai visoms parduoti?

PINOKIS. O-o, nemanykit, Pinokis išradinges; Aš savo jį veidrodėli supiausčiau į keturias dalis, ^{patikęs} stai šiuo akmenuku (išėmęs iš kišenės rode) ir, tokiu būdu, gavau už jį keturius saujaus šitų pucšmenų.

MUNHAUZENAS. Paredyk man ją ! (Faina iš Pinokio rankos skaidrų akmenelių, pažiuri prieš šviesą, po to, autoritetingai pareiškia). Draugai, juk tai tikras deimantas, už tąt jis ir stiklą rėžia ! O štai šitie (varto pabertus brangakmenius) raudoni - tai rubinai, žalieji - tai smaragdai ir chrizolitai, mėlynieji - tai safyrai ir akvanarinai. Be to, aš šia randu dar ir kalcedeną, ir berilą ir ametistą. Apie brangakmenius tai aš, brolyčiai, nusimanau ne mažiau, kaip apie karo dalykus...

PINOKIS. (Išidėdamas vėl į kišenę skaidrujį akmenelį). Man visiškai neidemu, kaip jis vadinasi, bile tik stiklą jis gerai rėžia - tai aš, naudodamasis juo, patikėkit, kaleidoskopą galėsiu rankomis pasidaryti. O, bus įdomu pro jį žiūreti...

SINTUKAS. (Sužerdamas brangakmenius į lagaminelį) Už siemęs tais blizgušiu mainais, ar neužmiršai iššvalgyti, ko aš prašiau ?

PINOKIS. O kaip, gi ? Neužmiršau, iššvalgian ir sužinojan tie vadinamieji "Marso kanalai" - tai, patikėkit, visai ne kanalai, išprastina prasme, o tik žmonių rankomis padarytos tiesios prakasos, einančios nuo Marso ašigalių, pusiaujo linkui. Jomis pavasarį ir vasarą sruvena drėgmė nuo tirpstančių ledynų ir todėl šitų kanalų gugne auga vešli augmenija, kuri ir sudare tamšius rucžus dykumų zone. Štai jums ir viskas.

SINTUKAS. Tai labai įdomu, po šiante dilgių ! Nejaugti iš tikruju taip būtų ?

PINOKIS. O tu, jeigu dar netiki manimi, tai nueik ir pats pasitirkink, tada neabejogi. (Grižta marsiečiai su gelių pukštėmis.)

LAIMUTĖ. Ale, vikriai moka atsikirsti tas mūsų Pinokis ! (Atbėga Alpukas su foto nuotraukomis. Jis jas išdulina visiems marsiečiai labai domisi visų panašumu, juokiasi, gyvai gestikuliuoja. Dabar jie, tarpusavy pacišnibždėję, apdovanoja mūsų kosmonautus gėlėmis, o Alpukui dar marsietė Konvalė padovaneja auksini žiedą už nuotraukas).

RASELL. (Staiga prisiminus). O balandžiai mūsų ? Ar jū dar niekas nepaleido ?

ALPUKAS. Agi, mažiau aš juos tenai, ruketoje, smegiai sau beburkuojant.

GINTUKAS. Tuojau aš juos čia atnešiu, ir mes perduosim savo naujiesiems draugams. Tegu jie auga ir dauginasi šioje planete jei primena mūsų atsilankymą (Pasižiuri į laukredėlių). Draugai, ardykite mūsų palapinę - netrukus išskrisime name! (Visi puola ardyti palapinę). (Uždainuoja)

Skrisim broleliai mano, mano,
jauni kosmonautai mano, mano,
Rasim tėvelį belaukiantį ir t.t.

(Po to dainuoja "Skrisim seselės..." Ateina Gintukas, nesinasi balandžiais).

MARSIEŠIAI. (Pamatę paukštelius ūaukia) Cikaba! milde cikaba! (Gintukas juos įteikia marsietėm, jos malonai glaudžia juos prie savo veidelių ir glosto. O marsiešiai berniukai džiaugsmingai sušunka). Holy pioneers! Holy eSSES ero!

Dabar, kada nuimamas palapinės audeklas, kad ji suvynioti, vaikai pamato susikenčiusi Nikutį. Jis gulžiasi, nuklaidžia galvą ir susima rankomis už skaudamas sėdynės. Marsiešiai, pamatę tokį reginį, prapliumpa juskais.

KONVALĖ. (Rodydama pirštu į Nikutį) A-cha, cha, cha, cha. Dibaro fugator džes! ..

DŽORADIS. Nemendo vase terapid glavu... cha, cha, cha...

LEONIDIS. Zale atrofit no mor ilniga... No distribo mama bubide!

LAIMUTĖ. (Į Miunhauzeną) Pagakyk, barone, ką jie kalba taip besi juckdami?

MJUNHAUZENAS. Viena jų sakė: "Bèglys, vagišius, štai čia e kitas: "Kartais ir sėdynė galvą išgydo", o tuščias ramina: "Nenusimink, vaikuti, druska ištirps išpa sveiksi!"

(Dabar ir mūsų kosmonautai gardžiai nusi juckia. Nikutis bando begti į raketą, Gintukas ir Alpukas jam pastoja kelia)

GINTUKAS. Kur tu? Kur tu veržies, nonaudėki?

NIKUTIS. Pašnypšt man, aš juk bilietą turiu, tai kodėl man neužeiti į raketą?

GINTUKAS. (Kreipdamasis į kolektyvą) Draugai, nuntar kiui: ką mes darysim su Mikučiu?

ALFUKAS. Agi, palikim ji šia ir tesišino, kad ji kur žemeris ! Tegu kaip išmano, taip save gano.

LAIMUTĖ. Iš tikrųjų reikėtų pamokyti tekė neklaužadą. Ale kaip jis išdriso palikti mūsų raketą be apsaugos ir dar nerakintą ? Galėjo kas nors visą aparatūrą sugadinti...

GINTUKAS. (Pamąstęs) Čia buvo truputį ir mūsų apsileidimas, kad užmiršome kabinių užrakinti.

PINCKIS. Aš, taiogai, už tai, kad Mikutį palikti šia. Tegu ieško jis sau sukso, jeigu jį vertina daugiau negu draugus. Patikėkit, jeigu jo šia kas nenugalabys, tai jis protingesnis taps...

MIKUTIS. (Puola ant kelių) Pasigailekit, draugai, nepalik manęs šia vieniščiai kaip vilko - aš žūsiu iš ilgesio, arba nuo marsiešių keršto... (Keliaklupsčias artinasi prie raketos)

RASELĖ. Draugai, leiskit dar pasakyti man savo nuomonę ! Aš gi siūlyšiau vistik Mikutį pažinti. Ir tai ne dėl to, kad aš to nenaudėlio labai gailešiau, o vien tik dėl to, kad jis šia likęs nepadarytu daugiau gėdos mūsų atstovaujamai planetai. Grįžę į žemę, mes patys rasime priemonių, kaip Mikutį peraukleti, arba nubausti. - jeigu kitaip nebūs galima.

GINTUKAS. (Kreipdamasis į Münhauseną) Barone, jūs, kaip suaugės ir daug patyręs žmogus, pasakykit savo nuomonę tuo klausimu.

MÜNHAUZENAS. Aš, kaip senas karys, žinoma, labai neatlaudžiai žiuriu į visokius disciplinos laužytojus, tačiau, iš kitos pusės, garbės dalykus statau aukščiau už viską. Todėl manau, kad negalima šia palikti susikomplotavusį Mikutį. Aš palaikau Raseles nuomonę.

GINTUKAS. (I Mikutį) Kelkis, nenaudėli, ir lisk į save kampą raketėje, kuriame užsiglaudės ir šia prasivoge !... (Mikutis jukingai puldinėdamas nubėga ir išlenda į raketą). O dabar, draugai, atsisveikinkim su marsiešiais ir lipkim į raketą, nes jau metas !... (Mūsų kosmonautai spaudžia rankas marsiešiams, kai kurie apsikabina. Mergaitės atsibušiuoja).

MARSIEŠIAI. (Sujaudinti šaukia) "Holy draugi-pioneros !" "Holy zemi būbides !" "Viso labi kondrūžos !"

MŪSŲ PIONIERIAI. (Mosuodami rankomis sveina į raketą ir atsakymui šaukia) "Valio marsiečiams!" "Valio kondrūžos - Marsea būbides!" (Dabar raketėje pasigirsta motorų gausas, spraksejimas, raketė sujuda, nusidriekia dūmai ir staiga praniketa. Marsiečiai, žiūrėdami į viršų, dar mosuoja rankomis, o kai kurie nusibraukia sau ašaras).

Uždanga

Pastaba: Itsi sveikinimo šventės įspūdžiui padidinti mūsų kosmonautai gali sušokti smagų liaudies šoki, pagal "transliuojamą" iš raketos radijo "Žemės muziką". Marsiečiai, žinoma, nesigaili jienos aplodimentų).

SEPTINTAS PAVEIKSLIAS

Seanova išėjimas

Tas pats, kaip ir 2-me paveikslė: eikštelié pris profesoriaus viles. Tylus vakaras. Žvaigždėtas dangus - ménesciana.

Uždangai pakilus, profesorius susirūpinęs išeina iš savo viles ir nervingai vaikšto po kiemą.

PROFESORIUS. (Puts vienas) Ir kas galėjo jiems nutikti? Mano kruopšiu paskaičiavimui, jie jau turėjo buti čia!.. O gal jie neišskrido nurodytu laiku? (Eina pris avanseenos) Ar neištiko jų kokia nelaimė? Ar neugedo raketa? Ar aplamai, jie iš Marso išskrido? Kas galėtų man į tai atsakyti - nieko nepagailėčiau aš tam. Na, kas man atsakys?.. (Staiga pasigirsta užmas, nusidriekia dūmai, o jiems išsisklaidžius, pasirodo raketa ir iš jos, viens po kito, išeina mūsų kosmonautai ir susirikiuoja. Miunhauzenas su Pinokiu irgi pasirodo).

GINTUKAS. (Pionieriškai raportuoja) Gerbiamas profesoriu, tamstai leidus, mes atlikome kelionę į Marsą! Visi egame sveiki ir didžiai dekingi, tamstai!

PROFESORIUS. Bravo, vaikušiai! Matau, kad šaunūs egate pionieriai ir verti to garbingo vardo! Dabar pasakyk man! ar visi ^{vadovė} ~~raketa~~ buvo paklusnūs, ar nepasitaikė drausmės pažeidimo atveju?

GINTUKAS. Šisip visi, tiktais tas Mikutis, kad jis kur dili-gės, né jo raketos atkasti ir net sauvališkai pasitraukė iš sargybos, apie tai nieko nei spėjės.

PROFESORIUS. (Nustebęs) Mikutis? Kokis Mikutis? Aš giti Sauliuką į kabinių įleidau... Tai kaip čia dabar išejo?

LAIMUTĖ. Sauliukas visiškai neatvyko. Mikutis, matyt, apgavo jus, pasivadindamas Sauliuku, nes jis, gavo išvaidza, siek tiek panašus į Sauliuką.

PROFESORIUS. (Pagrąsydamas pirštū) Och, tai kombinatorius, su rykštė reikėtų tokį išplakti. Tėvams pranešime.

MIKUTIS. Tatai, pašnypšt man tik! Mano tėtis visuomet sako: kas nekombinuoja, tas bet kurioj planetoj pražus!

PROFESORIUS. ^(J pionierius) O, apklamai, kaip jums sekési?

GINTUKAS. Turiu pranešti, gerbiamas profesoriau, kad Marse patyrėme daug jaudinančių pergyvenimų: nugalejome smėlio drakoną, buvo susirgusi Raselė, smiltys užpustė mūsų raketą, susidūrėm su marsiečiais, bet viskas baigėsi kuo-puikiausiai

PROFESORIUS. Sakote susidūrėte su marsiečiais - ar tas jūsų kontaktas nesukėlė juose prieškų jausmų? Aš juk perspėjau, kad vengtumėt bet kokių konfliktų...

LAIMUTĖ. Mūsų santykiai su marsiečiais buvo ko-draugiškiausi!

GINTUKAS. Marsiečiai padėjo mums raketą atkasti ir išgydyt Raselę, už tai apdovanojomi, prisiminimui, suvenyrais.

RASELĖ. O jie, savo ruožtu, mus apdovanojo: mes tuo jau jums parodysim, kokių puikių dalykelių parvežem.

PROFESORIUS. Džiugu, džiugu, kad jums pasisekė taikingai savo misiją atlikti. Na, kaip ten iš viso, ar neteko ką nors sužinoti apie karą buvimą Marse? Juk tai, kaip manoma, labai karinga planeta?

MIUNHAUZENAS. Šituo klausimu, gerbiamas profesoriau, aš pats asmeniškai labai domėjausi ir, turiu pasakyti, kad dabar Marse viešpatauja ideali taika.

PROFESORIUS. Taika!? Vadinas, planetos, - mūsų žemės sėserys - gyvena taikingą, žydintį gyvenimą - tiktais ta mūsų vargšė žemelė ištisus šimtmiečius krauju vis laistoma...

MIUNHAUZENAS. Teko sužinoti iš lūpu vietinių gyventojų, kad ir Marse ne visuomet tokia rimtis buvo.

PROFESORIUS. Idomu, labai įdomu, būtų ką norė konkretiškai išgirsti! (Šiuo metu Alpukas parodo vaikams nuo traukag darytas Marse, ir jie visi dabar gyvai dalijasi prisiminimų džiaugsmais).

MIUNHAUZENAS. Išivaizduokit, kaip man pasakojo, Marse ištisus šimtmiečius žiauriausiu būdu kovėsi pilkaodžių ir rausvų odžių rasės žmonės, kurstomi valdančiųjų sluoksnių karinių huntų. Bet vieną gražią dieną įvyko visuotinė revoliucija, liaudis sukūrė demokratiją ir tada - sudiev, rasinei diskriminacijai ir visokiem karams!

PROFESORIUS. (Susižavėjęs) Revoliucija visoje planetoje nuostabiausias dalykas! Tai liaudies vienybės švytintis pavyzdys.

MIUNHAUZENAS. O dabar Marse, ar patikėsit, ginklus gamina tiktais sodų ir laukų kenkėjams pabaityti, ir tai ne kulkos, o druska užtaišomus...

PINOKIS. Ché, ché - chéé (šypsosi) Patikėkit, draugae profesoriai, kad ir mūsų Mikutis save sėdyne tos druskos ^{jau} paragavo... (Visi pradedā juoktis).

ALPUKAS. Agi, jis ilgai dabar atsimins Marse vaisių skoni... Chi, chi, chi, chi...
(W)

GINTUKAS. Ir kinkų drebėjimą, po šiems dilių ! Cha, cha, cha, chasa...

MIKUTIS. O man, tatai pašnypšt tik - jau viskas praėjo ir užmiršau netgi. O jie šaipyti dar užsimanė, jeigu aš būčiau su savim turėjės savo šautuveli, tai viskas kitaip būtu baigęsi...

PROFESORIUS. Apie koki žautuvėli tas vaikyščia čia plepa ?

GINTUKAS. Tur būt, apie savajį. Jis gi i Marse atvyko ginkluotas, kad jis kur diltęs !

ALPUKAS. Agi, mes jis tenai tucjan ir nuginklavome. Aš ir Gintukas - mes abu .

PROFESORIUS. (Nustebęs) Ginkluctas ?! Na, ir kaip jis prasiverge su tuo ginklu, kad aš nieko nepastebėjau !.. Toks geltonsnapis ir jau šaunamą ginklą nešiojasi !.. Atvirai kalbant, aš net dėl barono, kad ir suaugusio žmogaus, kiek nerimavau: bijojau, kad jis dėl nuotykių pamėgimo, ten kokių ginkluctų riaušių nesukelty... (Vaikai dabar gabena savo manątą iš raketas ir atsineša ir pionierių būrio vėliavą).

MIUNHAUZENAS. Ką jūs, gerbiamas profesoriai ?! Miunhauzenas tai ne koks provokatorius Azefas, kad kurstyti riaušes. Miunhauzenas - garbingas karys, pareigos žmogus. Išidėmėkit, kad jeigu kada jam tenka dalyvauti kare, tai jis visuomet stoja teisiųjų, arba silpneshniųjų pusėn ir visuomet: kur jis ten ir kare pergale.

PROFESORIUS. Nežinojau aš šite. Labai atsiprashau, jeigu jus, barone, tas išeidė ! Aš, mat, iš prancipo nepakenčiu jokių ginklų...

MIUNHAUZENAS. Jūs teisus, profesoriai, ir nera ko atsiapratinėti. Dabar, netgi aš pats pradedu išitikinti, kad įdo-

miausiu nuotykiu galima patirti ne tik tai karo lauke, bet ir betyrinejant gamtos paslaptis... O mano šautuvas tai tik žvėrimas medžioti tebūnie ;

PROFESORIUS. Bravo, barone ! Sveikinu ! Tai visiškai pagal mano įsitikinimus. (Paspaudžia Miunhauzenui ranką).

MIUNHAUZENAS. Visuomet aš jūsų paslaugoms, gerbiamas profesoriau ! Jeigu kada vėl organizuosite ekspediciją į kurią nors planetą, prašau, neužmirškite manęs ir pilnai pasikliaukite mano garbingumui, neapviliu. Likit sveiki ! (Nusilenkia) Turiu didelį norą patekti dar į šeštąji mūsų planetos žemynę Antarktiką - reikia skubėti, kad nepavėluočiau išplaukti. Likit sveiki ir jūs, šaunieji pionieriai ! (Nusilenkia į ju pusę ir mosuodamas ranka atsisveikina).

VAIKAI. "Sėkmės jums, barone !" "Dėkojame už jūsų malonią draugystę !" "Mes jūsų niekad neužmiršime !" "Iki malonaus pasimatymo ..." (Miunhauzenas nuteina).

PINOKIS. Reikia ir man skubėti, gal būt, pasiseks į Antarktidą ir man patekti. Taigi likit sveiki ! (Atsisveikina paduodamas kiekvienam ranką). Patikėsit, draugai, aš jus jau spėjau įsimylėti taip, kaip, sakysim, tikrus brolius ir seseris... (Prieina prie Mikučio) Lik sveikas ir tu "dibaro fugator", kaip marsiečiai tave pavaadino. (Mikutis piktais atsiitraukia ir nepaduoda rankos). Nelabai ir aš vertinu tokius išpaikelius, kurie auksą labiau vertina, negu gerus draugus (į profesorių) Dėkoju jums, draugas profesoriau ! Linkiu ilgai, ilgai gyventi ir - žmonijos džiaugsmui - niekad nepasensi... Iki pasimatymo ! (Nuteina)

PROFESORIUS. Ech, ir malonus, lyg širdies vaistas, tas Pinokis ! (Į pionierius) O dabar sakykit, ar neužmiršote, vai kučiai, mano prašymo: parvažti iš Marso ko daugiausia tyrinėjimo medžiagos - daiktinių pavyzdžių, aprašymų, nuotraukų, mineralų, kolekcijų ? ..

VAIKAI. "Neužmiršome, gerbiamas profesoriau !" "Visko pažežeme !" - Štai, (vaikai sudeda pargabentus dalykelius) mineralų - brangakmenių kolekcija ! "Štai - gelių, žolių ir lapų rinkinys !" "Štai - nuotraukos !" "Užrašai - pastabos apie Marso gamtą". "O čia trumpas marsiešių kalbos žodynėlis" "O štai ir gautos iš marsiešių dovanėlės !" (Vaikai nusiima diržus, apyrankes, sagas ir kepurę, gautas iš marsiešių ir

deda į bendrą krūvą. Profesorius, labai sudomintas, varto daiktus).

MIKUTIS. Jeigu man šautuvėlio nebūtų atėmę, tai aš ne šiti gėrybių būčiau parsivežęs ! (Pauzė) Oč, kvaišukai, net ir gautas savo dovanėles atiduoda !..

PROFESORIUS. (Nugirdės Mikučio žodžius) O ką ? Tu, berniuk, tur būt, kad jū neatiduotumei ?

MIKUTIS. O kam aš jas duosiau, jeigu tatai man būtų padovanotas ? Pašnypšt, man pagyrimai, bila tik naudą aš sau turėčiau !

PROFESORIUS. Oč, dabar aš aiškiai pamašiau, koks tu nepataisomas savanaudis. O, be to, tinginys, vagišius ir mela-gis ! Jie pasielgė kaip tikri, garbingi pionieriai, o tu kaip ? O, be to, savo asmeniškas dėvanėles, jie gales atsi-imti, kai šitie dalykeliai pabuvos išstatyti parodoje ir kai bus atlikti visi moksliniai tyrinėjimo darbai. Taip, taip... tuos dalykelius mes išnagrinėsime, ištircime. (I Mikutį) Bet tavo, vaikuti, vidu kas išnagrinės ? (Mikutis nuleidžia galvą).

SINTUKAS. Antai, berods, Sauliukas, ateina ! (Mikutis išbėga).

LAIMUTĖ. Ach, kaip norėtumei dar, kada nars, susitikti su marsiečiais, arba, bent, per radijo bangas juos pasveikinti !

PROFESORIUS. Aš manau, kad neužilgo mes galėsime ten nugabenti ir īrengti savo radijo stotį, tada jūs ir pasikalbėsit su savo draugais - marsiečiais. Ar turite į mane dar kokių prašymų ?

ALPUKAS. Profesoriu, kadangi iš kelionės mes egame pavargę, tai prašome leisti mums eiti namo pamiegoti, o įspūdžius smulkiau papasako sime kita ryki !

PROFESORIUS. Suprantu aš jūsų būklę ir todėl, mielu noru, atleidžiu ! Ašiū, jums, šaunuolai ! Skubėkit į savo namučius ! Labos nakties ! (Atsigręžę į publiką) Visiems, vi-siembs labos nakties ! (Pionieriai išzygiuoja lydimi maršo muzikos.)

Uždanga

(Pabaiga)

Autoriaus adresas: Vilnius, Vytenio g-vė 4 buto 2.

88.2-2
Pu 77